

З В І Т
ДИРЕКЦІЇ

Ц. К. II. гімназії в Коломиї

за рік шкільний

1902/1903.

З м і с т :

- Наукова части — Іван Раковський: „Astacus Dybowskii”.
- Урядова части — Директора.

— НАКЛАДОМ НАУКОВОГО ФОНДУ. —

В Коломиї 1903

З друкарні Михаїла Білоуса.

MW. mw. Spn 307

В С Т У Н.

В липні 1896 р. перебував професор львівського університету Др. Бенедикт Дибовський враз із тодішим своїм асистентом Др-ом Мечиславом Гроховським над озером Враною на острові Херзо коло Істриї. Тут одного вечера завважали вони що якісь незнані ім звірятка перелітували громадно у воздух, у висоті майже двох метрів понад землею, а коли три перелітаючі примірники вдалось ім зловити сіткою, побачили на своє здивоване, що се звичайні невеличкі ракки. Сейчас вдалось ім зловити ще 14 примірників, та недогідна, непривітна пора а відтак скорий поворот домів непозволили ім ані зібрати більше матеріялу, ані розслідити близьше цікавого явища перелітування чи радше перескакування тих соторінь. Цілий зібраний матеріял передав мені проф. Дибовський таки того року до близшого означення і тут зараз показалось, що згаданий рак не підпадає під піяку дифініцію звісних відмін роду *Astacus*, та що мимо цього раки з озера Врані були дуже добре звісні всім визначнішим астакольгам — тільки, що кождий з них інакше його означував.

І так Т. Н. Huxley (в Classification et distribution des écrevisses. Archiv de Zool. exper. Paris. 1878.) зачислює його до *Astacus torrentium*, A. E Grube (в Ausflug nach Triest u. d. Quarnero 1879.) до *Astacus saxatilis*, Adr. Garbini до *Astacus fluviatilis* а вкінці Klunzinger (в Über Astacus-Arten in Mittel- und Süd-Europa. Jahreshefte des Vereins für vaterl. Naturkunde, Württemberg. 1882.) до *Astacus pallipes*.

Се дало мені припину розслідити докладніше згадані вранівські раки — але з причини грудної хроботи мусів я залишити ледви розпочату працю. Донерва минулого року розпочав я на ново залишенні розсліди — і отсє здобуток моєї праці. На жаль мимо моїх найусильніших старань не вдалось мені одержати більше матеріялу з озера Врані а проте мусів

я обмежиться на давних 17-тіох примірниках, поміж котрими було 6 самців а 11 самичок і сей матеріал розслідив я можливо докладно тому, що після моєї думки сей спосіб дослідів і ся нова відміна раків може мати дуже важне значення для класифікації цілого роду *Astacus*.

Тяжкі, некультурні обставини, що серед них живе тепер учительський збір нашої українсько-руської гімназії, зовсім не пособляють спокійній науковій праці, коли ж мимо тих некультурних обставин вдалось мені викінчити сю працю, то се завдячує перед усім В.І. професорові львівського універзитету Дру Бенедиктові Дибовському, що охотно подавав мені все свої цінні поради і вказівки, В.І. професорові віденського універзитету Дру Карлові Гробенові його асистентові, приватному доцентові Дру Францovi Вернерові, що не жалуючи часу і труду так радо помогли мені покористуватись зборами і бібліотеками універзитетского зоологічного музею і зоологічно — ботанічного товариства у Відні, і В.І. Директору українсько-руської гімназії в Коломії Софонові Недільському, що із Своєї сторони горячо заопікувався моею працею. Всім Тим Добродіям складаю на отсім місци мою найсердечнішу подяку.

Докладні розсліди виневнили мене єще більше в тім перевонаню, що згадані раки з озера Врані творять осібну підтому відміну роду *Astacus*; проте я зважив ся утворити для них нову species, котру позволив я собі назвати „*Astacus Dybowskii*“ в честь Високоповажаного Добродія Дра Бенедикта Дибовського професора львівського універзитету — нехай се буде слабим доказом моого глубокого поважання і вдячності для сего моого вчителя і знаменитого дослідника на поля карпіпольській.

Коломія в липні 1903.

Іван Раковський.

Astacus Dybowskii spec. nov.

Забарвлене покриви тіла здається яснооливкове, сподом яснійше — напевно годі означити, тому, що наш матеріал лежав вже доволі довго в консервацийній течі.

Пересічна середня довжина самчиків: 52·58 mm.

самичок: 49·18 "

проте середня пересічна довжина всіх и примірників: 50·38 mm.

Найбільший самчик довгий на 80 mm.

найбільша самичка 64 "

Віддалене від ямки очної до заднього берега щита не много менше як віддалене заднього берега щита від підстави хвістної пластинки, при випрямлені кадовбі — се віддалене обох тих противлежних берегів щита виносить пересічно у самців 18·46 mm.

у самиць 16·84 "

загально 17·60 "

а віддалене заднього берега щита від підстави хвістної пластинки виносить пересічно у самців 19·62 mm.

у самиць 18·54 "

загально 19·08 "

проте пересічна ріжниця обох згаданих довжин

у самців 1·16 mm.

у самиць 1·65 "

загально 1·48 "

як бачимо ріжниця поміж довжиною кадовба а віддаленем обох противлежних берегів щита у самців менша як у самиць а то майже о $\frac{1}{2}$ mm. бо пересічно о 0·49 mm.

Довжина щита не рівнається довжині кадовба; у самців пересічна довжина щига 25·58 mm.

кадовба 27·33 "

проте у самиців кадовб довший пересічно о 1·75 mm.

у самиць пересічна довжина щита	23·29	мм.
довжина кадовба	25·93	"
проте у самиць кадовб довший о	2·64	"
пересічна довжина щита всіх примірників	24·43	"
пересічна довжина кадовба	26·63	"
проте загалом кадовб довший від щита о	2·20	"
Коли прийметь ся пересічна довжина цілого тіла за 100, то		
довжина щита виносить ме у самців 48·34		
у самиць 47·05		
пересічно 47·69		
довжина кадовба у самців 52·06		
у самиць 52·93		
загально 52·49		

Загальний зарис щита без дзюба овальний, на обох протилежних кінцях, переднім і заднім вгнуто стятий, з переду вузший, з заду не много ширший.

Ширина щиту з переду виносить пересічно

у самців	8·08	мм.
у самиць	7·18	"
загально	7·63	"

Ширина щиту на заднім кінці виносить пересічно

у самців	10·08	мм.
у самиць	8·91	"
загально	9·49	"

Як бачимо щит з переду вищий як з заду

у самців о	2·00	мм.
у самиць о	1·73	"
загально о	1·86	"

Обі згадані ширини у самців ширші як у самиць, а то з переду о 0·90 мм.
з заду о 1·17 "

Найбільша ширина щита трохи понизше середини між карковим рівцем а задним берегом щита, ся ширина виносить пересічно у самців 14·58 мм.

у самиць	12·32	"
загально	13·45	"

Приймаючи пересічну довжину цілого тіла за 100 виносить ширина у самців 27·73
 у самиць 25·06
 загально 26·39

Ширина пітта представлена в сотних частях своєї довжини	
виносить у самців	56·99
у самиць	52·04
загально	55·00

Найбільша прямовісна глибокість головогуля рівно ж трохи понизше каркового рівця.

Довжина дзюба від підстани до вершка більша від половини віддалення тоїж підстани дзюба від каркового рівця — при тім мусимо завважати, що підставою дзюба вважаємо ліній поведену через задні береги обоїх ямин.

Отєя пересічна довжина дзюба рівнається ся

у самців	7·66 mm.
у самиць	6·41 "
загально	7·04 "

проте дзюб у самців довший як у самиць а то пересічно о 1·25 mm. себто о $\frac{1}{4}$ части своєї довжини.

Представлена в сотних частях довжини цілого тіла виносить довжина дзюба у самців 14·54

у самиць	13·05
загально	13·58

Віддалене підстани дзюба від каркового рівця пересічно

у самців	10·54 mm.
у самиць	10·18 "
загально	10·36 "

показуєть ся, що се віддалене у самців і у самиць майже рівне, бо у перших пересічно довше о 0·36 mm. себто о $\frac{1}{30}$ майже части своєї довжини. Віддалене підстани дзюба від каркового рівця довше від довжини дзюба а то пересічно

у самців о	2·87 mm.
у самиць о	3·77 "
загально	3·32 "

Відношене довжини віддаленя підстани дзюба від каркового рівця, до довжини дзюба виносять пересічно

у самців	1·38
у самиць	1·59
загально	1·47

А проте дзюб довший як половина віддаленя від каркового рівця і то пересічно у самців о 2·40 mm.

у самиць о	1·32 "
загально	1·86 "

як бачимо ся ріжниця згаданих довжин у самиць майже два рази менша як у самців а загально 3·5 разів менша від довжини дзюба.

Проріз поперечний дзюба трикутний, цілий дзюб похищений доволі сильно в діл а його кінчик піднесений трохи вгору. Ід кінцеви дзюб звільна звужується так, що при кінці двох третих частин своєї довжини майже о половину вузший як при підставі, і так пересічна ширина дзюба виносить у самців при підставі 4·58 mm.

в $\frac{2}{3}$ частях єго довжини	2·33	"
ріжниця обох довжин	2·25	"
у самиць при підставі	3·92	"
в $\frac{2}{3}$ частях довжини	1·95	"
ріжниця обох довжин	1·97	"
загалом при підставі	4·25	"
в $\frac{2}{3}$ частях довжини	2·14	"
ріжниця обох довжин	2·11	"

коли проте відіймемо ширину дзюба в $\frac{2}{3}$ частях єго довжини від ширини при підставі одержимо ріжницю дуже зближену до ширини дзюба в $\frac{1}{3}$ частях довжини; при тім дзюб у самців загалом ширший як у самиць, і так виносить ширина дзюба: при підставі у самців 4·58 mm.

у самиць	3·92	"
ріжниця	0·66	"

в $\frac{2}{3}$ частях довжин у самців	2·33	mm.

у самиць	1·95	"
ріжниця	0·38	"

Береги дзюба гладкі, в $\frac{2}{3}$ частях довжини дзюба переходять вони в острі кільчики звернені в бік на віт і до гори, а сам дзюб сильно звужується і переходить в доволі довгий острій колець пересічно о $\frac{1}{3}$ довшій від віддалення обох згаданих кільців від себе.

Довжина того середного кільця виносить пересічно у самців 3·12 mm.

у самиць	2·42	"
загально	2·77	"

пересічне віддалене обох бічних кільчиків у самців 2·33 mm.
у самиць 1·95 "

загально 2·14 "

ріжниця довжини дзюба і згаданого віддаленя обох бічних кільців виносить

у самців 0·79 mm.

у самиць 0·47 "

пересічно 0·63 "

замітне тут також те, що і довжина середного кільця і віддалене обох бічних кільчиків і ріжниця обох тих довжин у самців більші як у самиць а то: середній колець о 0·70 mm.

віддалене обох бічних кільців о 0·38 "

ріжниця тих обох довжин о 0·32 "

Горішня поверхня дзюба сплощена з доволі вистаючими берегами, через середину пробігає сильно зазначена листва що губить ся донерва понизше насади дзюба. З переду листва висока. Верхня грана листви майже гладка, легко хвиляста, покрита так як і береги бічні дзюба довгими волосками, що здовжують ся ід кінцеви, та доходять при кінці до довжини бічних кільців дзюба. При кінці дзюбка, понад кінцем середнього кільця ті волоски зібрани у густий пучок.

Бічні егіни дзюба, сильно вгнуті особливо при підставі дзюба, сходять ся в долі в острій гладкій грани, що випуклюється сильно від перед бічними кільцями, відтак зближується до хребетної поверхні дзюба випуклюючи ся знова при кінці але вже майже о половину слабше. Найбільша грубість (прямовісна широта) дзюба, в тім місці де згадана грана випуклюється ся найсильніше, о половину майже менша від довжини середнього кільця а то пересічно:

у самців : довжина середнього кільця 3·12 mm.

найбільша грубість дзюба 1·50 "

ріжниця тих довжин 1·62 "

у самиць : довжина середнього кільця 2·42 "

найбільша грубість дзюба 1·29 "

ріжниця тих довжин 1·13 "

загально : довжина середнього кільця 2·77 "

найбільша грубість дзюба 1·39 "

ріжниця тих довжин 1·38 "

проте згадана ріжниця довжини середнього кільця і найбільшої грубоності дзюба о 0·5 mm. майже більша у самців як у самиць.

Горішня поверхня дзюба покрита численними короткими волосниками, що видовжують ся тим більше чим близше ід кінцеви; в долі передnia верхкова половина дзюба нага, друга підставова половина покрита довгими волосками, що виростають найгустіші при підставі і при берегах дзюба, а доходять майже до половини довжини середнього кільця дзюба, бо пересічно до довжини 1·5 mm.

Сильно вистаючі, майже гладкі береги дзюба продовжують ся о половину своєї довжини взад зазначуючись на ціті з початку сильно вистаючими а далі ледви замітними листвами що йдучи розбіжно гублять ся скоро на хребтній поверхні щита.

Рівнобіжно до неї йдуча, рівнож сильно вистаюча позаочна (postorbital) листва закінчується зпереду сильним, острим терпистим кільцем, зверненим доволі значно вгору і на він. Задний кінець листви доходить майже до половини віддалення берега очних ямок від каркового рівця — міряючи сю довжину рівнобіжно до головної осі цілого тіла — там закінчується він ледви замітним розширенням вивищенем, що не єсть ніколи відділене від згаданої листви, та не має на собі ніяких кільчиків або сильніших волосинок.

Число бічних каркових кільців истиотійне, єсть їх 2—5 і то уложені не все в рівнім рядку; величина тих кільців збільшується ся йдучи від середини щита, перший буває нераз ледви замітний, а послідний найпереднійший пайбільшій доходить до довжини 1·5 mm. Ті кільці уложені на заднім березі каркового рівця в тім місци, де той ровець із напрямку майже рівнобіжного до поздовжної осі цілого тіла переходить звільна в напрямок майже прямовісний до неї.

Ареоля дуже слабо зазначена, її границі часом ледви замітні, ширина ареолі в тім місци де її границі біжути до себе рівнобіжно виносить пересічно у самців 3·93 mm.

у самиць	3·59	"
загально	3·76	"

арсоля вузьша майже о $\frac{1}{2}$ mm. у самичок як у самців. Відношене тої ширини ареолі до середній, найбільшої ширини щита рівнається ся пересічно у самців 3·56 mm

у самиць	3·44	"
загально	3·50	"

затім найбільша ширина щита пересічно 3·5 разів більша від ширини ареолі. Коли приймемо ширину цілого тіла (найбільшу ширину щита) за 100 рівнати меть ся ширина ареолі

у самців 28·07

у самиць 29·07

загально 28·53

Цілій щит покритий з верха доволі густо волосинками, довгими нераз до $\frac{1}{4}$ mm., найгустіші видастають вони як вже згадано на кінці поверхні дзюба, на горішній поверхні

щита сидять вони в маленьких заглубленнях, на бічних „зяvних“ поверхнях щита (*branchiostegit*) осаджені вони на бородавчастих горбочках; що до величини то найпіжнійші і найкоротші ті волосинки, що виростають на ареолі і перед нею, на „зяvних“ боках суть вони, що правда гонкі, та майже два рази довші; більші волосинки подибується ся також на заднім березі каркового рівця, на плечах подибується ся на нім завсігді кілька волосинок довгих і пірнатих, далі йдуть на тім березі звичайні волосинки, що переходять поволі в короткі, грубі кільчасті волоски, що виростають громадно там де карковий ровець зближується до переднього берега щита; в тім місці виростає короткий піжній колець, що стоїть на кінці каркового рівця як раз на границі переднього і долішнього щитового берега. Загалом беріг цілого щита не вимаючи і цілого дзюба покритий довгими пірнатими волосками, виростають вони у одному рядку і найсильнійше розвинені на обох бічних долішніх берегах, де доходять до $1\frac{1}{2}$ mm. довжини і на заднім березі щита та на березі дзюба, де дорастають $\frac{3}{4}$ mm. довжини, найслабіше розвинені вони на березі очних ямок і по обох сторонах устя каркового рівця, хоч при самім устю виростає щільний пучок довгих пірнатих волосин: пірнатими волосинами суть дальше всі згадані повищі довгі волоски на споді дзюба, та значна частина волосків на єго горішній поверхні; однак чим більше віддаляємося від підстави дзюба тим пірнатих волосинок менше, так що понизше каркового рівця їх годі вже подибати. Згаданий пучок довгих волосинок на самім кінці дзюба зложений майже виключно з кільцевів гладких пепірнатих.

Пересічна довжина кадовба без хвістної пластинки виносить у самців 19·62 mm.

у самиць 18·54 „
загально 19·03 „

проте ся довжина кадовба представлена в сотних частях довжини цілого тіла виносить: у самців 37·32

у самиць 37·66
загально 37·50

Перстені кадовба децо видовженні; найкоротший перший доходить на хребтній стороні пересічно до довжини 3 mm. найдовший третій до 5 mm. другий і четвертий собі рівні, п'ятий коротший від другого і четвертого а довший від першого, последній довший від п'ятого доходить майже до довжини

другого. На суставину поверхнію, що підходить під попередній перстень припадає пересічно майже половина хребтної поверхні перстеня, однак найбільша суставна поверхня єсть на першім а найменьша на посліднім перстені і тому коли винримити кадовб то перший перстень стає ледви замітним, середній майже рівно довгі а послідний найдовший і так пересічна довжина поверхні видних при винримленім кадовбі виносить:

в першім перстені	0·89	тш.	а дійсна дов.	перстеня	: 2·99	мм	
„ другім	2·71	”	”	”	”	4·80	”
„ третім	2·86	”	”	”	”	5·01	”
„ четвертім	2·87	”	”	”	”	4·82	”
„ п'ятім	2·82	”	”	”	”	4·64	”
„ шостім	3·11	”	”	”	”	4·77	”

Загалом у самиць перстені кадовба короткі як у самців і так виносить їх довжина пересічно :

перстень	у самців	у самиць	різниця			
1-ий	3·08	мм.	2·91	мм.	0·17	мм.
2-ий	4·96	мм.	4·64	мм.	0·32	мм.
3-ий	5·16	мм.	4·86	мм.	0·30	мм.
4-ий	5·04	мм.	4·61	мм.	0·43	мм.
5-ий	4·92	мм.	4·36	мм.	0·56	мм.
6-ий	5·08	мм.	4·46	мм.	0·62	мм.

Ширина перстенів кадовба, розуміючи під тим віддалене доліших кінців обох плевр даного перстеня, найменьша у першого перстеня, найбільша у другого, відтак постійно зменшується так що послідний перстень незначно лише ширший від першого, ось перегляд тих вимірів :

Пересічна ширина перстенів в міліметрах:						
перстеня	1-го	2-го	3-го	4-го	5-го	6-го
у самців	9·41	11·43	11·12	10·66	10·62	10·29
у самиць	8·79	11·15	10·92	10·36	10·34	9·75
загально	9·10	11·29	11·02	10·51	10·48	10·02

Із цього перегляду видно заразом, що у самців перстені кадовба пересічно ширші як у самиць, а ся ріжниця доходить нераз до 0·5 mm. се дієть ся тому, що поміж нашими примірниками самці случаюно загалом більші від самиць; особливо переважає тут самець шостий що майже о третину довший від пересічних примірників.

Проте наші заключення, що ми їх висновуєм із наших номірів набирають тоді донерва належитої стійності, коли згоджують ся із вимірами представленими в сотих частях основної довжини зглядиши ширини. В нашім отсім случаю пересічні ширини перстенів в сотих частях найбільшої ширини тіла (нігта) суть слідуючі :

Ширини перстенів в сотих частях найбільшої ширини тіла :						
перстені	1-го	2-го	3-го	4-го	5-го	6-го
у самців	66.36	80.57	77.36	76.36	76.01	72.37
у самиць	71.27	91.01	88.18	85.79	83.44	78.92
загалом	68.81	85.79	82.77	81.07	79.72	75.64

Із цього зіставлення бачимо, що пропорціонально до найбільшої ширини тіла перстені кадовба у самиць загалом ширші як у самців — і так, перший найменший перстень виносить у самців 66.36% найбільшої ширини тіла, у самиць 71.27% тоїж ширини, другий найширший у самців 80.57% у самиць 91.01% найбільшої ширини тіла, подібно дієть ся й у других перстенів так, що пересічна ріжниця поміж ширинами перстенів кадовба у самців і у самиць доходить пересічно до 8 %.

Ілібрі доволі сильно розвинені; у найбільших ілібрі другого перстеня виносить пересічна найбільша довжина, т. є. вимір рівнобіжний до головної осі цілого тіла при випрямленім кадовбі,

у самців	5.33 mm.
у самиць	5.11 "
загально	5.22 "

а найбільша висота, т. є. вимір від вершка до підстави плевр,	
у самців	4·21 mm.
у самиць	4·11 "
загально	4·16 "

Представлена в сотних частях найбільшої довжини тіла виносить найбільша пересічна довжина плевр

у самців	10·13
у самиць	10·43
загально	10·36
найбільша їх пересічна висота	
у самців	8·00
у самиць	8·35
загально	8·17

Передній беріг плевр доволі сильно вигинений, задній в долі рівний, в горішній половині сильно нукластий, кут додішній тупий, заокруглений, доходить до 90°. Береги плевр покриті довгими, пірнатими волосками, видаються вони рядком на спідній стороні плевр і з початку ледви замігні досягають вдолі при вершку до 1·5 mm. довжини, опроче з верха перстені кадовба покриті нечисленними коротенькими піжними поєдинчими волосинками, що видаються трохи численніше на плеврах і на послідніх перстенях; на заднім березі посліднього перстеня видається ряд таких довгих щетинистих волосинок що досягають до довжини $\frac{1}{2}$ mm.

Хвістна бляшка видовжена, пересічна єї довжина

у самців	7·96 mm.
у самиць	7·38 "
загально	7·67 "

в сотних частях найбільшої довжини тіла пересічно

у самців	15·14
у самиць	15·00
загально	15·07

пересічна довжина передньої частини пластиинки

у самців	4·24 mm.
у самиць	3·97 "
загально	4·11 "

ся довжина в сотних частях найбільшої довжини тіла

у самців	8·06
у самиць	8·07
пересічно	8·06

довжина задньої частини хвістної пластинки представлена в міліметрах виносить

у самців 3·72 mm.

у самиць 3·41 "

загально 3·56 "

в сотних частях найбільшої довжини тіла

у самців 7·08

у самиць 6·93

загально 7·00

ширина хвістної пластинки при підставі

у самців 6·92 mm.

у самиць 6·06 "

загально 6·49 "

ся ширина представлена в сотних частях найбільшої ширини тіла виносить

у самців 46·12

у самиць 49·25

загально 47·68

ширина підстави долішньої частини пластинки виносить :

у самців 4·96 mm.

у самиць 4·77 "

загально 4·86 "

а в сотних частях найбільшої ширини тіла :

у самців 35·94

у самиць 38·60

загально 37·27.

Із зіставленням тих вимірів бачимо, що хвістна пластинка у самців незначно довша як у самиць, а то пересічно о 0·58 mm. себто 0·14 сотних частин найбільшої довжини тіла, ся довжина хвістної пластинки пересічно 6·58 разів меньша від довжини цілого тіла, значить рівнаєть ся пересічно 15 сотним частям тієї довжини, за те хвістна пластинка ширша у самиць як у самців, очевидно пропорціонально до найбільшої ширини тіла, так, що коли у самиць ширина тієї пластинки виносить майже половину найбільшої ширини тіла, то у самців доходить ледви до 46 сотних частей тієї ширини, в кінці бачимо, що пластинка довша від своєї підставової ширини, ріжниця доходить звичайно до 1 mm. себто до сесмої частини довжини.

Пластинка розділена на дві перівні часті, передна довша від задньої а то пересічно о $\frac{1}{4}$ mm. т. є о 15-ті частину дов-

жини цілої пластиинки, о 8-му частині єї передної половинки а $\frac{1}{100}$ частина довжини цілого тіла, при тім у самичок довжина частини пластиинки незначно довша, ріжниця виносить пересічно 0·05. mm.

Підстава довжиною частини пластиинки вузьша від підстави цілої пластиинки, ріжниця виносить пересічно

у самців 1·96 mm

у самиць 1·29 "

загально 1·63 "

а пропорціонально до найбільшої ширини цілого тіла

у самців 10·18

у самиць 10·65

загально 10·41

сотніх частий найбільшої ширини цілого тіла, значить згадана підстава пересічно вузьша о $\frac{1}{4}$ ширини підстави цілої пластиинки при чим і тут видно таку саму ріжницю між самцями а самичками т. е. відповідно до найбільшої ширини тіла сей вимір у самиць більший як у самців.

Ширина передньої частини хвістової пластиинки на кінці т. е. в тім місці, де зачиняється задна кінцева її частина, вузьша від ширини при підставі (на початку) пересічно о $\frac{1}{2}$ частину тоїж поєднаної ширини, вирочім пластиинка з початку незначно розширюється а відтак звільна звужується так, що в $\frac{3}{4}$ частях довжини кінцевого її платка вона о половину вузьша як при підставі. Кінцевий плат заокруглений, в долі по середині дуже незначно вгнутий.

Середина передньої половини хвістової пластиинки горбковато випуклена, се вивисчене найбільше при початку пластиинки знижується чим раз більше ід кінцеви та заникає зовсім на границі обох частин пластиинки.

По обох єго бічних сторонах перебігають рівчасті широкі заглублення, що відділюють єго від трохи згрубілих берегів передньої частини пластиинки і доходять також до тоїж понереченої границі.

Ся згадана границя дуже слабо зазначена, часом майже незамітна. Долішній плат хвістової пластиинки розділений слабо замітним рівчастим вглубленем, що пробігаючи головною осію тіла доходить аж до долішнього заднього берега пластиинки. Кільці на кінці бічних берегів передньої частини пластиинки силь-

но розвинені, доходять до 1,5 тт. довжини, а число їх не-постійне від 1—3.

Впрочім ціла поверхня хвістової пластинки покрита густо малими щетинистими волосками, що виростають по одному або і по кілька разом із одного загублення, особливо богато їх на середині і на кінці де вони доволі значно видовжують ся. Береги хвістової пластиини покриті густо довгими, широкими волосниками, що виростають найгустіші і найдовше на березі єї долішньої задньої половини.

Епістомуум широке — пересічна його довжина виносить 4 тт., себто 7,5 сотних частий довжини цілого тіла, пересічна ширина 7 тт. то єстьколо 25 сотних найбільшої ширини тіла; голова пластиинка епістомуум довга пересічно на 2,5 тт. то єсть 5 сотних довжини цілого тіла а єї найбільша ширина 1,5 тт. значитьколо 6,5 сотних найбільшої ширини тіла.

Голова пластиинка серцевата, в долі, при підставі найширша, звужується скоро в вузкий видовжений вирісток, що входить поміж підстави ріжків; береги пластиинки згрубілі, проте поверхня єї на середині вгнута, на берегах при насаді довгі сильно ширягі волосники, підстава пластиинки незамітно зливається ся з прочою частину епістомуум.

Проча частина епістомуум сильно пукласта, має на самій середині мале трикутне вгублене, на боках епістомуум виростають звичайно сильно кільці по одному з кожної сторони; пінише тих кільців з боків і зі споду засіяне епістомуум сильно щетинистими волосниками, що в горішнім куті видовжуються ся і переходять у щетинисті волосники.

Черенки очі короткі, в горі і в долі майже так само трубі, по середині сильно перевужені, пересічна довжина 3 тт. т. є. майже 6 сотних частий довжини тіла, промір пересічно 1,5 тт. значить о половину менший від довжини черенка а рівно ж 6 сотних найбільшої ширини тіла.

Ріжки малі (*antennulae*) довгі пересічно на 12 тт. з того на підставу припадає пересічно 5 тт. а на батинки 7 тт. проте довжина тих ріжків виносить пересічноколо 24%, довжини цілого тіла, з того на підставу припадаєколо 10%, а на батинкиколо 14%; як бачимо дзюб щита більший як половина довжини ріжків, він майже рівний довжині батинків, позаяк пересічна довжина дзюба виносить 7 тт. проте виложник від-

ношеня довжини дзюба до половини довжини коротких ріжків виносить %.

Перший член їх підстави о $\frac{1}{3}$ майже довший від обох поєлідних членів підстави, разом взятих. Горішня поверхня цього підставового члена сильно вгнута, се впукле і найглибше в самій середині а від середини почавши стіна горішня цього члена перебігає вже майже рівнобіжно із протилежною долішньою граничю, через те від тієї середини черенка бічна ширіна вже аж до самого кінця майже не зменшується, значить виносить майже половину бічної ширини при підставі. Долішня грана, що в ій сходяться бічні стіни черенка легко дуговато випуклена має в $\frac{2}{3}$. частях своєї довжини сильний грубий колець, що доходить майже до довжини другого члена підстави.

Горішня поверхня при підставі покрита густо довгими пірнатими волосинками, довгими до 1 mm., з переду на тій же поверхні виростають волоски довгі, слабо пірнаті, гладкі або зубчасті, іхня довжина доходить до половини довжини цілого члена.

На долішній грani нечисленні малі пірнаті волосинки. Обі бічні поверхні порослі в передній, кінцевій половині нераз доволі численними пірнатими волосинками, поверхня внутрішня має також волосинки також при підставі а кромі того в околиці торбинки слухової численні довгі волосинки. При кінці черенка, з переду, в горі і в долі, пучки довгих, пірнатих волосинок.

Вирочім внутрішна стіна майже о половину вузша від віншної, грана долішня заокруглена.

Оба поєлідні члени підстави майже рівно довгі, стиснені з боків так, що ширіна бічна майже два рази більша від ширини поверхні горішньої або долішньої, бічні грани заокруглені проте загальний їх вид пригадує нам вальці з боків сильно стиснені а при підставі звужені. Оба члени покриті на долішній поверхні довгими, пірнатими волосками, також самі волосинки виростають густо на другім черенку а то поперечним рядком, що тягнеться від долішнього припідставного до горішнього кінцевого кута, а також на переднім кінці в горі; на тім же кінці третього черенка виростають нечисленні волосинки щетинисті, єсть їх найбільше 5. Конець підстави коротких ріжків доходить до половини середнього кільця дзюба.

Батинки довгі, виїзна о $\frac{1}{4}$ своєї довжини довша від внутрішньої, що кромі сього о половину майже вузща від попередньої, на обох батинках около 30 члеників. Довжина члеників на виїшній батинці доходить до $\frac{1}{4}$ тт., грубість до $\frac{1}{4}$ тт. Волоски Leydig-a доходять ледви до половини довжини черенків, волоски на долішнім переднім кінці черенків внутрішньої батинки досягають до довжини самих черенків.

Великі ріжки довгі, простягнені в зад, досягають у декотрих примірників до кінця четвертого перстеня кадовба.

Їх луски (ехододит) довгі пересічно

у самців на	6·08	мм.
у самиць на	5·54	"
загально на	5·81	"
а в сотних частях довжини тіла		
у самців	11·56	
у самиць	11·23	
загально	11·53.	

Найбільша пересічна ширінна лусок виносить

у самців	2·50	мм.
у самиць	2·20	"
загально	2·35	"
а в сотних частях найбільшої ширини тіла:		
у самців	9·39	
у самиць	8·76	
загально	8·98.	

Із тих помірів показується ся, що луски великих ріжків у самиць пересічно коротші і вузші як у самців, навіть в порівнянню до довжини і ширини цілого тіла; пересічно у самиць вони коротші о $\frac{1}{12}$, а вузші о $\frac{1}{8}$ части відповідних вимірів у самців — дальше бачимо, що довжина лусок пересічно 2·5 рази більша як їх ширінна, проте луски видають ся стрункі та видовжені.

Беріг внутрішній мірно випуклений, покритий густо пірнатими волосками, що досягають нераз до довжини рівної ширині самої луски, виїшній беріг сильно згрублений має на горішній поверхні ряд коротких, щетинистих волосинок, що виростають у значному віддаленю від себе, а на долішній поверхні густий ряд значно довших пірнатих волосинок, звернених в сторону протилежного берега; нечисленні, короткі, ніжні волосинки знаходять ся також на середині долішньої поверхні луски.

Луски вершком своїм виростають незначно поза кінець дзюба.

Підстава батинки т. є. протоподіт і оба підставові члени ентоподіта, довга пересічно

у самців 7·04 mm.

у самиць 6·29 "

загально 6·66 "

в сотних частях довжини тіла виносить ся довжина

у самців 13·39

у самиць 12·80

загально 13·21

ширина підстави протоподіта виносить пересічно

у самців 3·08 mm.

у самиць 2·81 "

загально 2·94 "

згадана ширина в сотних частях ширини тіла

у самців 11·57

у самиць 11·19

загально 11·25

ширина обох кінцевих членів цілої підстави рівна пересічно $\frac{2}{3}$ ширини луски — оттак і підстава довгої батинки загалом менша у самиць як у самців; кінець сеї підстави переходить поза кінець підстави малих ріжків, та недосягає ніколи до кінця дзюба, хоч часом майже зближується до нього, через те кінець луски переходить поза кінець послідного члена підстави батинків, а то звичайно о довжину рівну довжині послідного члена тої підстави а часом і більше.

Цілий внутрішній беріг обох підставових членів батинки покритий пірнатими волосинками, з початку кожного члена вони малі і виростають доволі рідко, та чим близше ідуть кінцеви члена тим вони густіші і довші; на самім кінці вони збиваються у густий пучок і там доходять до довжини рівної ширині членів.

На внутрішнім березі протоподіта і на горішній його поверхні нечисленні, піжні, короткі волосочки, кромі сего на згаданім внутрішнім березі кілька волосинок щетинистих а на кінці сего ж берега мала вязаночка тих волосків ; вязанки численних, коротких пірнатих волосинок знаходяться рівної на вищінім березі протоподіта на обох протилежніх кінцях того берега а то на початку тогож берега при підставі протоподіта

і на його кінці, при початку вищого берега луски. Ціла спідна сторона протоподіта і обох підставових членів ентоподіта засіяна досить густо короткими, доволі сильними волосинками, що видовжуючись із кінцеви підстави батинки переходять на переднім, спіднім березі обох підставових членів ентоподіта в довгі, щетинисті, сильно розвинені волоси.

Оба кінці протоподіта, при насаді луски і підстави батинків, сильно розвинені, перший з них доходить до 1·5 mm., другий до 1 mm. довжини.

Довжина батинків

у самців	35·00 mm.
у самиць	30·00 "
загально	32·50 "
т. є. в сотих частях довжини тіла	
у самців	66·56
у самиць	61·00
загально	64·50.

Виходить з цього, що батинки у самців довші як у самиць а то о 5% довжини тіла. Як звісно батинки простягнені в зад сягають до кінця 4-го перстеня кадовба; число члеників доходить у деяких примірників до 110.

Щелепи (*mandibula*) сильні, видовжені; їх довжина т. є. вимір майже рівнобіжний до ширини тіла, доходить до 7·5 mm. т. є. 13·5 сотих частий довжини цілого тіла, значить вони від твої довжини ледви 7·5 разів коротші; найбільша ширина доходить до 3 mm. т. є. 21·5 сотих частий найбільшої ширини тіла себто вона майже 4·5 разів меньша від твої ширини.

Оба перші члени осязка майже рівнодовгі, кожний з них доходить пересічно до 1·25 mm. довжини т. є. до шостої частини найбільшої довжини щелепа, послідній член незначно довший; ширина першого члена в середині і другого при кінці майже рівні, третій член по середині незначно ширший; ся ширина послідного члена рівна пересічно $\frac{1}{3}$ найбільшої ширини щелепа; оба послідні члени при підставі сильно звужені, бо звичайно о половину вузші як найбільша ширина тих членів.

На долішній підставі щелепа, на його середині внутрішнього бока, та при насаді осязка, з верха і на цілім майже суставнім вирістку під осязком, виростають численні, довгі, по більшій частині прямі, але побіч них і гребенисті, волосинки; на підставі осязка виростають також волосинки на припідставній пло-

виві і на вищім березі першого члена та при підставі і на внутрішнім березі другого члена; цілій беріг третього члена покритий дуже густо сильними гребенистими волосами.

Кромі тих волосинок подибується ще на цілій поверхні щелепів короткі, сильні, кільчасті волосинки; на вищій поверхні їх загалом дуже мало, на берегах більше — на передніх кінцях другого члена, у вищім куті, виростає ціла вязанка таких волосків доволі сильних і довгих.

Щоки першої пари широкі; найбільша довжина, міряючи від вершка середнього платка до насади підстави цілої щоки, доходить до 5 mm. т. є. майже 10% довжини цілого тіла; найбільша довжина горішнього платочка доходить у деяких примірників до 2·25 mm. пересічно до 1·75 mm. т. є. 3·5% або 28-мої частини довжини тіла; найбільша довжина середнього платка доходить до 4·5 mm. пересічно до 3·68 mm. значить 7·3% або майже $\frac{7}{13}$ довжини тіла; найбільша довжина долішнього платочка до 2·5 mm. пересічно 1·9 mm. проте 3·8% або $\frac{1}{16}$ довжини цілого тіла. Найбільші ширини: горішнього платочка, близько підстави 0·75 mm. пересічно 0·69 mm. т. є. 2·6% або $\frac{1}{37}$ найбільшої ширини тіла; платка горішнього, при вершку, 1·6 mm. пересічно 1·23 mm. т. є. 4·7% або $\frac{1}{11}$ частина найбільшої ширини тіла; плауга долішнього, при підставі, 1 mm. пересічно 0·88 mm. т. є. 3·3% або $\frac{1}{19}$ найбільшої ширини тіла.

Вищий беріг горішнього платочка правильно дуговато вигнутий, на його початку при підставі виростають численні, довгі ширнаті волосинки, впрочому той беріг покритий доволі рідко виростаючими, короткими, кільцеватими, в горішній половині грубо гребенистими волосками, поміж котрими виростають коротші і ніжніші гладкі волосинки, єсть їх всіх близько 25, звичайно менше; на початку і при кінці вони найдовші і там доходять до $\frac{3}{4}$ ширини платка, по середині значно коротші; на березі внутрішнім виростають також самі волоски, але їх ополовину менше і починають виростати донерва в тім місці, де той беріг віддається від середнього платка, вони малі, майже всі рівні крім кількох, звичайно чотирох, кінцевих волосів, що сильніші навіть від протилежних кінцевих на вищім березі.

Середній плат пропорціонально до своєї довжини широкий, його підставка так широка як підставка внутрішнього платка, його вищий беріг на обох кінцях слабо випуклий, по серед-

дині дуже незначно вгнутий, та переходить поза конець внутрішнього берега майже о половину довжини послідного, кінцевий беріг рівний, так довгий як підстава цілої щоки.

Кути кінцеві сильно заокруглені, горіший зближений до 60° , долішній до 110° .

Беріг кінцевий покритий густими, сильними кільцями, що доходять до 0·25 mm. довжини; виростають вони кількома рядами та на обох кінцях переходять в довгі тонші щетинисті волоси; кінцева четвертина берега вітшного покрита до 1 mm. довгими щетинистими волосками, в горішній половині гребенистими, в долішній звичайно слабо пірнатими; такими волосками покрита ціла вітша поверхня при кінці сего платка і беріг внутрішній, а також виростають вони і на спідній поверхні гарним правильним рядком здовж вітшного берега і по-перечною полосою недалеко кінця платини; при внутрішнім березі, близько підстави виростає кільканадцять коротких грубих кільців, що переходять в ніжні маленкі кільчики, якими засіяна не падто густо ціла майже половина платини при вітрішнім березі.

Платок долішній рівнож розширеній, його беріг вітшний слабо винуклений, горішній рівний, внутрішній в горішній половині досить значно вгнутий в долішній винуклий.

Горішні кути сильно заокруглені, вітшний зближується до 150° , внутрішній до 60° .

Беріг горішній покритий густо довгими кільцями, два рази майже довшими як відповідні кільці на такім же березі середного платка; у внутрішнім куті ті кільці видовжуються до 1·5 mm. та переходять незамітно в дужі, дуговато вигнути волосинки гребенисті, гребенисто-пірнаті, а в кінці в такі ж волосинки сильно пірнаті, що покривають густо цілий беріг внутрішній і вузенький пояс при тім березі, на вітшній поверхні.

Впрочім майже ціла кінцева половина вітшної поверхні покрита густо довгими, кільчастими, на кінці звичайно гребенистими волосами, а при підставі, при внутрішнім березі виростає кільканадцять доволі ніжних кільчиків, що при березі переходять в гребенисті волосинки.

При насаді підстави щоки, на вітшній стороні виростає пучок довгих, на кінці гребенистих волосів, що доходять до довжини вітшного платка щоки т. є. до 2 mm.

Щоки другої пари. Горішній плат (*endopodit*) довгий до 4 тт. т. є. 8% найбіль. довжини тіла, найширший в $\frac{1}{3}$ часті своєї довжини і там доходить до 1 тт. ширини, опісля скоро звужується та переходить в довгу вузку, дуговато-зігнену, ід кінцеви чим раз тоньшу пластинку.

Беріг виїшний при підставі узброчений густим рядом довгих пірнатих волосинок, щоміж котрими тут і там видно короткі, кільцеваті волоски; ті волоски доходять до того місця, де пластинка починає звужуватися; внутрішній беріг узброчений дуже довгими, бо до $\frac{1}{5}$ довжини цілого платка доходящими, в горі гребенистими, в долі пірнатими волосами; єсть їх всіх близко 15, а на початку того берега бувають вони також гладкі, щетинисті або лише гребенисті, та звичайно значно коротші; ряд тих рідко виростаючих волосів не доходить до кінця платка, послідний волос віддалений від того кінця що найменьше о свою довжину.

Горішина пластинка платка середнього (*basipodita*) незначно довша від сидоподіта, ширина його при підставі виносить пересічно 0·5 тт., протилежний беріг кінцевий два рази довший, бічні береги майже прості, виїшний дуже незначно випуклений а внутрішній слабо вгнутий. Кінцевий беріг випуклений, переходить звільна в бічні береги, проте горішині кути сильно заокруглені; долішина пластинка базіподіта незначно коротша від горішної, в тім місці де вони обіходяться, вони майже рівно широкі, та на протилежних кінцях долішина пластинка о $\frac{1}{3}$ вузша від горішньої; виїшний беріг слабо вгнутий, внутрішній, в тім місці де починається ся виїшний беріг або трохи понизше, звичайно сильно врізується в середину пластинки.

Горішина пластинка коксонодіта майже о половину вузша від долішньої пластинки базіподіта і так коротка, що вершком своїм не досягає до кінця згаданої пластинки а то о довжину своєї кінцевої ширини; бічні береги при підставі вгнуті, кінцевий сильно випуклюється; сей беріг незначно лише довший від ширини пластинки при підставі.

Долішина пластинка коксонодіта своїм вершком досягає до кінця попередньої пластинки, її горішній беріг майже простий довгий пересічно в 1·5 тт. т. є. майже рівний берегови долішному сусідної пластинки; передній беріг з початку дуговато-зігнений укладається з першу прямовісно до горішнього берега

а то на просторони рівній довжині передного берега сусідної пластиинки, відтак згиняється в сторону підстави під кутом зближенним до 100° так, що переходить майже рівнобіжно до горішнього берега першої вищиної пластиинки базіподіта на цій лій своїй дальшій довжині, що виносить пересічно 25 тт. собто 55% або $\frac{1}{2}$ довжини цілого тіла; ся частина берега так довга як сума передніх берегів всіх пластиинск; дійсний долішній беріг майже так довгий як долішня частина переднього берега, що з ним стикається ся він у заокругленім майже 150° -нім куті.

На тім березі, що лежить напротив підстави покриті всі пластиинки базі-і коксонодіта сильними, до 0·5 тт. довгими, в кількох рядах густо виростаючими кільцями, що на послідній, долішній пластиинці коксонодіта переходить незамітно в довгі до 1·5 тт. на кінці гребенисті, або гребенисто пірнаті, а в кінці сильно пірнаті волосинки, що порастають густо цілу долішню частину переднього берега; горішній внутрішній кут горішньої пластиинки базіподіта а далі його долішна пластиинка й обі пластиинки коксонодіта, аж до того місця де вони злучують ся у спільну підставу, покриті доволі густо до 0·5 тт. довгими на кінці гребенистими волосинками, що маліючи при насаді пластиинок переходят звичайно в нечисленні малі кільчики; також довгі гребенисті, або пірнато гребенисті волосинки виростають також і на внутрішній поверхні тих щок а то около 5 в малім рядку при вищішім березі горішньої пластиинки базіподіта в околиці початку розділу обох його пластиинок, кілька 2—3 при кінці тогож берега і при березі внутрішнім, на внутрішній пластиинці базіподіта (сам кінець немає кільців), дещо густіші на обох пластиинках коксонодіта; а кромі того довгі пірнаті волоси виростають па коксонодіта у горішнім рядку в виді гарної правильної половини еліпса що починається від початку вищшого берега горішньої пластиинки коксонодіта, переходить виоперек через сю пластиинку па слідуочу, доходить там до висоти половини вищшого її берега, відтак завертає зближуєчись чим раз більше до долішної частини переднього берега, що з ними остаточно зливається при самім його кінці; при підставі всіх пластиинок знаходяться короткі кільці, нечисленніші та найсильніші при насаді внутрішньої пластиинки коксонодіта. Човник (*scaphognatit*) доходить до 10 тт. довжини, на цілім березі покритий довгими пірнатими волосками, що на до-

лішнім кінці внутрішнього берега переходять в кілька,коло 5 довгих гребенистих волосків, що доходять до $\frac{1}{5}$ довжини цілого тіла.

Щоконоги першої пари. Їх підстава доходить до 2·6 мм. ширина тобто $\frac{1}{6}$, частина найб. ширини цілого тіла, беріг передній довгий до 1·5 мм. мірно випуклений, горішній рівний незначно довший, іх підстава з верху засіяна ніжними кільцями що скоро переходять в довгі пірнаті або пірнато гребенисті волосинки; чим близьше до переднього берега особливо до верхнього кута тим вони довші і густійші, там же вони майже так довгі як передній беріг пластинки, передній беріг узброчений кромі сього рядом тонких довгих кільців; у споду поверхня засіяна рідко майже цілком кільчиками, волосинки знаходяться лише при переднім березі. Базіподіт видовжений, його передній беріг дуже незначно випуклений доходить майже до довжини підстави щоконіг, горішній беріг рівний тій підставі; береги передній і долішній сходяться під кутом прямим, передній і горішній під кутом майже 60°; зверху при насаді базіподіта поверхня засіяна доволі рідко короткими пірнато гребенистими волосинками, вони переходять скоро в кільчики гребенисті а ті далі в звичайні — по короткій перерві наступає опісля широка полоса прибережна покрита густо довгими до 1 мм. досягаючими волосинками, з початку пірнато гребенистими а далі самими гребенистими, що переходять в довгі до 0·75 мм. тонкі, щетинисті кільці, що пим густо покривають цілій передній беріг; беріг горішній покритий довгими пірнато гребенистими волосинками; на спідній поверхні базіподіта видастають при підставі нечисленні кільчики, що переходять в довгі на кінці гребенисті волосинки, ті волосинки найчисленніші і найдовші у долішньому внутрішньому куті; половина поверхні здовж горішнього берега вільна від волосків і кільчиків. Перший член ендоподіта довгий до 1·5 мм, по середині широкий на 0·5 мм. другий незначно довший і вузший, береги обох членів порослі довгими пірнатими волосинками, що досягають до довжини членів ентоподіта.

Підставка осязка (exopodit-a) доходить пересічно до 4 мм довжини, обі його бічні горішні грани порослі волосинками ніжними і пірнатими а грана спідна сильними кільчастими, в горі гребенистими; батинка доходить майже до довжини підстави, зложена із окото 12 члеників, на ній два рядки довгих

пірнатих волосинок, один з вініпної другий з внутрішньої сторони, на кінці батинки ті волоски доходять до половини довжини цілої батинки. Епіподіт довгий до 5 mm. ширина о половину меньша.

Щоконоги другої пари. Коксоподіт широкий пересічно до 2·25 mm. серединна висота виносить пересічно 1·25 mm. проте майже два рази меньша, базіподіт два рази вузший і о половину низший, і експондіт так само широкий як попередній член а незначно вищий, мероподіт майже так довгий як ширина коксоподіта (2·25 mm.), а так широкий, не далеко підстави, як висота того ж члена (1·25 mm.), береги бічні мероподіта досить сильно випуклени, особливо при насаді, проте в тім місці той член найширший, при кінці два рази вузший; карпоподіт так високий як базіподіт (0·5 mm.), його ширина рівна майже кінцевій ширині мероподіта; ширина проподіта рівна ширині мероподіта, довжина не значно від неї меньша (1·10 mm.), се тому, що його вініпний беріг сильно випуклений, майже півколистий; дактильоподіт незначно довший як широкий — його ширина рівна ширині карпоподіта. Перший член осязка довгий до 4 mm. т. є. майже так довгий як від підстави базіподіта до кінця карпоподіта; недалеко підстави він найширший і там його ширина рівна ширині карпоподіта: батинка довга до 3 mm. і зложена звичайно з 10 членників, на ній також два рядки пірнатих волосинок як на батинці осязка щоконіг першої пари.

Цілий внутрішній беріг щоконіг, почавши від початку коксоподіта аж до кінця мероподіта покритий густо довгими волосами; на березі трох перших членів суть се звичайні довгі переважно пірнаті волосинки, на березі мероподіта суть се сильні гладкі щетини, що доходять до найбільшої ширини того ж члена; посеред лісу тих щетин проходить серединою ряд незначно коротших та зате два рази ширших щетин, на кінцевій половині грубо гребенистих. Такими ж щетинами покрита кінцева половина вінішного берега проподіта, на самім переді виростає посеред нихколо 5 довгих, сильних кільців і трохи коротших згаданих кільцевитих щетин гребенистих; цілий майже беріг дактильоподіта покритий рядком сильних грубих кільців а побіч них на верхній стороні пучки гладких щетин, довших від кільців та вже о половину майже коротших і вузших від щетин на березі мероподіта, а на спідній стороні кілька рядків (2—3) коротших чим раз піжійших кільчиків; при під-

ставі дактильподіта на обох кінцях переднього, протипідставного берега проподіта виростають на верхній і спідній поверхні густі пучки довгих щетин, при вищім березі мероподіга на верхній стороні рядок коротких, грубих, на кінцевій половині звичайно гребенистих ід прогилежному берегу звернених волосів, що при підставі переходять в довгі пірнаті волосники, кільканайця згаданих волосів і ніжних кільчиків розсяяні по вищій поверхні мероподіта; позатим ціла вищна поверхня всіх ірочих підставових членів щоконіг покрита доволі густо довгими пірнатими, на кінці звичайно ніжно гребенистими волосниками, при внутрішніх берегах густі пучки волосин майже виключно гребенистих а при тім же березі ісխіоподіта густа вязанка довгих гладких щетин.

На вищім березі підстави батинки рядок в горішній половині пірнатих волосинок, що їх довжина майже рівна верхковій ширині та ж підстави т. є. $\frac{2}{3}$ найбільшої припідставної ширини; при підставі переходять ті волоски в ще довші пірнаті волосники, також самі гребенисті волоски виростають також рядком при внутрішнім березі на спідній поверхні.

Вирочім на спідній поверхні тих щоконіг бачимо при підставі мероподіта і сірізь на всіх ірочих, іонизіше положених членах ніжні кільчики і кільцевагі, короткі на кінці гребенисті волосочки, на коксоноподіті численні, довгі, пірнаті, на кінці звичайно гребенисті волосники.

Щоконоги третьої пари простягнені вперед, що найбільше ледви досягають до кінця дзюба; міряючи довжину членів підстави й ендоподіта по іхній середині а ширину в найширишім місці бачимо, що ті виміри виносять пересічно в міліметрах:

виміри	коксо- подіт.	базіо- діт.	ісхіо- подіт.	меро- подіт.	карно- подіт.	проно- діт.	дакти- льон.
середня довгість	1·81 м.	1·23 м.	1·09 м.	2·80 м.	1·72 м.	1·92 м.	2·68 м.
найбільша ширина	2·68 „	1·75 „	2·16 „	1·61 „	1·47 „	1·08 „	0·82 „

Загалом щоконоги, коли дивимось на них з боку, вигнуті у виді латинської букви **S** — вигнутість долішня принадає на базі- ісхіо- і мероподіт, горішня на три послідовні члени, на додавок базі й ісхіоподіт зверху сильно випуклі, іхня противна

сторона, що прилягає до щоконіг другої пари незначно жолобисто вгнута, три послідні члени випуклі і жолобисто вгнуті як раз по противних сторонах, перехід відбувається ся на меронодіті і через те сей член трубовато скрученний так, що зверху він при підставі випуклий а на протилежному кінці вгнутий.

Коксонодіт доволі довгий, його береги внутрішній і передній пукласті, забокруглені, вирочім ціла верхня поверхня вгнута, спідна сильно випукла, при внутрішньому березі вона укладається ся майже прямовісно до верхньої поверхні, через що сей беріг вистуває сильною майже рівною граною, обізгадані поверхні покриті густо довгими пірнатими волосинками, на вищій поверхні при внутрішньому, горішньому куті, близько підстави базонодіта велика вязанка до 1·5 тт. довгих, сильних, гладких або деколи на кінці гребенистих волосів — саможеж той кут узброєний звичайно могутним довгим кільцем; базонодіт малий, його внутрішній беріг заокруглений, цілком рівний, при внутрішньому горішньому куті на вищій поверхні також сама вязанка щетин як на коксонодіті, вирочім на вищій поверхні лише кілька, на спідній децо більше коротких, кільчастих, на кінці часами гребенистих волосків; ісхіонодіт довгий, до вищої сторони цілий дуговато вигнутий, верхня поверхня сильно пукласта так, що грубість його при кінці майже рівна притідственній ширині, при внутрішньому березі випуклість сильноїла, таможеж поверхня горбовата, при березі вищому випуклість знизується ся у невідомім незначчім віддаленю від цього так, що тим берегом тягнеться стежиною вузенька плоска полоса, беріг внутрішній слабо вигнутий часом цілком простий, узброєний около 25-ма перівними сильними кільцями, його довжина незначно менша від довжини вищого берега, при внутрішньому березі подібна сплющені поверхня як при вищому, а понад тою сплющеною полосою спадає стрімко випуклість заросла густо довгими до 1·75 тт., сильними, на кінці часто гребенистими щетинами; самим верхом випуклості виростають досить рідко волоски значно коротші, сильні а гладкі — одні і другі волоски виростають скісно до себе уложеніми рядками. також самі волоски виростають поодиноко і дуже рідко на вищому березі, вирочім він закінчується звичайно сильним кільцем або малим пучком невеличких щетин; беріг передній сильно вгнутий; на спідній поверхні пробігає два рядки рідко виростаючих, коротких на кінці звичайно гребенистих волосків, ті рядки ді-

лять спідну поверхню на три рівні майже поздовжні полоси ; мероподіт довгий, на верхнім внутрішнім березіколо 5 сильних ід кінцеви берега збільшуючих ся кільців, опоче оба внутрішні береги верхній і спідній покриті густо до 1·78 mm. довгими переважно гладкими щетинами, при кінці берега долішнього сильні волоси гребенисті, впрочім па цілій випуклій поверхні ту і там короткі гладкі волоски ; карпоподіг широкий, його внутрішній і долішній беріг зарослий густо довгими сильними переважно на кінці гребенистими волосами, випукла поверхня покрита також рідко виростаючими гладкими волосками, на кінці верхнього, внутрішнього, сильно заокругленого берега доволі сильний колець, побіч нього пучок гладких волосів ; проходит і дактильоподіт мають на верхнім внутрішнім березі довгі і гладкі, на спіднім довгі, грубі, сильні, грубо гребенисті волоси, на поверхні випуклій рідкі, короткі, гладкі волоски.

Перша пара ніг довга так як батинки великих ріжків ; на внутрішнім березі ісхіоподітаколо пять сильних кільців, на березі внутрішнім долішнім два ряди кільців, в верхнім ряді кільці дуже сильні есть їхколо 10, в спіднім ряді малі, есть їх два рази майже більше як в ряді попереднім, беріг хребетний згрубілій, закінчується однім сильним кільцем, що стоять в значнім віддалені від берега переднього, перед тим кільцем часом кілька кільців менших, з вищного боку при карпоподіті сильний колець, на березі внутрішнім ряд сильних кільців,коло 5, передній найсильніший, на спідній поверхні при березі віншнім дуже сильний колець, помежи ним а попередніми 1—3 кільців маленьких, ровец на верхній його поверхні плиткий, впрочім ся поверхня дрібно бородавчаста а спідна і обі бічні попередніх всіх членів гладкі. Довжина проподіта доходить майже до половини цілої довжини ніг і так пересічно :

у самців : половина довжини ніг першої пари 17·79 mm.

довжина їх проподіта 16·33 mm

у самиць : половина довжини ніг першої пари 14·68 mm.

довжина їх проподіта 12·88 mm.

загально : половина довжини ніг першої пари 15·73 mm.

довжина їх проподіта 14·10 mm.

в сотніх частях довжини тіла виносить довжини проподіта :

у самців 31·05

у самиць 26·19

загально 27·98

найбільша ширина проподіта :

у самців	5·29 mm.
у самиць	4·08 mm.
загально	4·53 mm.

в сотних частях найбільшої ширини тіла :

у самців	36·28
у самиць	33·11
загально	33·68

Найбільша грубість цього члена виносить мало що більше як половина ширини, великий вирісток проподіта незначно довший від своєї підстави, його ширина при підставі майже рівна половині найбільшої ширини цілого проподіта, при підставі ширини дактильоподіта майже о $\frac{1}{4}$ менша; проте клешні сплющені і видовжені, у самиць загалом ніжніші як у самців, беріг вищий проподіта на його підставі рівний, при кінці підстави легко вгинається а на вирістку дуже легко вигинений — часом цілій той беріг цілком рівний; внутрішній беріг підстави рівний, вирістка майже рівний, в $\frac{1}{4}$ своєї довжини часом незначно вгнутий, береги дактильоподіта рівні, коли внутрішній беріг прилежного вирістка вгнутий то внутрішній беріг його у відповіднім місці незначно вгинається; поверхня про- і карпонодіга засіяна густо дрібними бородавковатими горбочками, при іхній насаді воростають короткі волосинки по одному або по кілька разом; і горбочки і волосинки збільшують ся сильно на цілім внутрішнім березі проподіта і на обох берегах дактильоподіта, на березі внутрішнім проподітного вирістка а віншім карпонодіта волосинки видовжують ся до $\frac{1}{2}$ mm а горбочки переходять в короткі, вільні, кільчики, що стоять рядком на тих берегах; у $\frac{1}{4}$ часті внутрішнього берега проподіта й у половині довжини прочної часті того ж берега та в $\frac{1}{3}$ прилежного берега дактильоподіта по одному кільчику сильнішому, обаж згадані береги закінчують ся великими кільчицями, що уложені зглядом тих берегів під кутом майже 90°.

Iсхіоподти прочих 4-ох пар ніг гладкі; перша з тих пар незначно лише сильніша від прочих; пересічна довжина ніг другої і п'ятої пари 21 mm. т. є. 41·68 % найбіль. довжини тіла, четвертої 23 mm. т. є. 45·6% а найдовших ніг другої пари 26·6 mm тобто 52·8% найб. довжини цілого тіла; віддалене обох кінців дактильоподітів ніг п'ятої пари, коли їх ми випря-

мимо під кутом 90° до головної поздовжній осі тіла, височить пересічно 54·5 mm. проте єсть більше від найбільшої довжини цілого тіла; поверхня всіх ніг покрита досить густо виростаючими короткими волосинками, на дактильоподіті і на противлежнім вирістку проподіта, коли він єсть, ті волоски довші і виростають пучками; на ногах двох послідніх пар при кінці проподіта густі довгі волосинки.

Ноги плавні так довгі як половина ширини того перстеня, що на них вони виростають; цівки першої і другої пари плавних ніг у самців пропорціонально значно розширені у самиць звичайно нема зовсім першої пари тих ніг, на їх місце лиши горбковаті вивищення, на кількох листів примірниках подибали ми на тім місці ледви замітні питочки.

Відніжся 6-го кадовбного соміта разом з підставою довші від цілої хвістної пластини, сам ексоподіт ледви доходить до тоїж довжини; долішня його пластина майже доходить до довжини його половини, найбільша ширина менша від підстави хвістної пластиинки а більша від підстави єї долішнього платка; кільці на границі обох пластиинок дуже сильні, на границі заднього і війнишнього берега могутній колець, коло цього часом ще один менший. Ендоподіт малий, своїм кінцем досягає половини долішньої пластиини ексоподіта, його найбільша ширина рівна ширині підстави долішнього платка хвістної пластиини; середня його листва закінчується часом дуже незначним кільчиком, колець на границі війнишнього і долішнього берега сильно виобрзованій, впрочім з верха покриті они доволі численними коротенькими волосинками, на заднім березі долішньої пластиинки ексоподіта і ентоподіта виростають густо до 1·75 mm. довгі пірнаті волосинки.

Longitudines verae in millimetribus.

Exemplaria	Cerpus	Theoxa	Rostrum	Spirula in medio rostro	Abdomen	Telson	Lobus testis.	His superior.	Orbita post.	Palpebrae antennarum	Ciliata
Masculus primus . . .	43.00	20.50	14.50	6.75	2.25	6.00	22.50	6.25	3.25	14.75	25.00
Masculus secundus . . .	46.00	21.50	15.50	6.50	2.50	6.00	24.50	7.00	3.75	16.00	26.00
Masculus tertius . . .	46.50	22.50	16.25	6.50	2.00	6.25	24.00	7.00	3.75	16.00	35.00
Masculus quartus . . .	49.00	24.00	17.00	7.00	3.00	7.00	25.00	7.50	4.00	17.00	32.00
Masculus quintus . . .	51.00	24.00	17.00	7.25	3.00	7.00	27.00	7.50	4.00	17.50	37.00
Masculus sextus . . .	80.00	41.00	28.50	12.00	6.00	12.00	41.00	12.50	6.75	30.00	56.00
Plus minus apud masculos	52.58	25.58	18.12	7.66	3.12	7.37	27.33	7.96	4.24	18.46	35.00
Femina prima . . .	40.00	18.00	13.00	5.50	2.00	5.00	20.75	5.75	3.00	13.00	24.00
Femina secunda . . .	41.00	19.00	13.50	5.50	2.00	5.50	22.00	6.50	3.25	14.00	27.00
Femina tertia . . .	44.00	21.00	15.00	5.50	2.00	6.00	23.00	6.50	3.50	15.00	23.00
Femina quarta . . .	45.00	21.50	15.00	6.00	2.00	6.50	23.50	7.00	4.00	15.00	30.00
Femina quinta . . .	46.00	21.50	15.50	6.00	2.50	6.00	24.50	6.50	3.50	15.50	26.00
Femina sexta . . .	47.00	21.50	15.50	6.00	2.00	6.00	25.50	7.00	4.00	16.00	29.00
Femina septima . . .	50.00	23.00	16.50	6.50	2.60	6.50	27.00	7.50	4.00	17.00	30.00
Femina octava . . .	51.50	23.25	17.00	7.00	3.00	7.00	26.00	7.50	4.00	16.75	34.00
Femina nonna . . .	56.00	28.00	20.00	7.00	2.50	8.00	29.00	8.00	4.00	21.00	def.
Femina decima . . .	56.50	28.00	20.00	7.50	3.00	8.00	30.50	9.00	5.50	20.50	35.00
Femina undecima . . .	64.00	30.50	21.50	8.00	3.00	9.00	33.50	10.00	5.00	22.50	42.00
Plus minus apud feminas	49.18	23.29	16.59	6.41	2.42	6.68	25.93	7.38	3.97	16.84	30.00
summation universale	50.38	24.43	17.20	7.04	2.77	6.92	26.63	7.68	4.11	17.60	32.50
											14.45

Longitudines verae in millimetribus.

Exemplaria	Longitudo media totius segmenti						Eadem longitudo sine superficie articulationis segmenti					
	1-mi	2-di	3-tii	4-ti	5-ti	6-ti	1-mi	2-di	3-tii	4-ti	5-ti	6-ti
Masculus primus . .	2.75	4.00	4.25	4.50	4.50	4.00	0.75	2.25	2.50	2.50	2.50	2.50
Masculus secundus . .	2.50	4.50	5.00	4.50	4.50	4.50	1.00	2.50	3.00	3.00	2.50	2.50
Masculus tertius . .	3.00	4.50	5.00	4.75	4.50	5.00	0.75	2.75	3.00	2.50	2.75	3.00
Masculus quartus . .	3.00	5.00	5.00	4.75	4.75	5.00	1.00	3.00	3.00	2.75	3.00	3.50
Masculus quintus . .	3.00	4.75	4.75	4.75	4.75	5.00	1.00	2.75	2.75	3.00	3.00	3.00
Masculus sextus . .	4.00	7.00	7.00	7.00	6.50	7.00	1.00	3.50	3.50	4.00	4.00	4.75
Plus minus apud masculos	3.08	4.96	5.16	5.04	4.92	5.08	0.92	2.79	2.96	2.96	2.96	3.21
Femina prima . .	2.25	3.75	3.75	4.00	3.50	3.50	0.75	2.00	2.00	2.25	2.25	2.25
Femina secunda . .	2.75	4.00	4.00	4.00	3.75	3.50	0.50	2.00	2.50	2.75	2.75	2.50
Femina tercia . .	2.25	4.00	4.50	4.25	3.75	4.00	0.75	2.25	2.50	2.50	2.50	2.50
Femina quarta . .	2.75	4.00	4.50	4.50	4.00	4.25	0.75	2.50	2.50	2.50	2.50	3.00
Femina quinta . .	2.50	4.50	4.50	4.75	4.75	4.50	0.75	2.50	2.50	2.75	2.75	3.00
Femina sexta . .	3.00	5.00	4.75	4.50	4.50	4.50	0.75	2.75	3.00	2.50	2.75	2.50
Femina septima . .	3.00	4.50	5.50	5.00	4.50	4.50	1.00	2.75	3.00	3.00	3.00	3.50
Femina octava . .	3.00	4.50	5.00	5.00	4.50	4.75	1.00	3.00	3.00	3.00	3.00	3.00
Femina nonna . .	3.00	5.50	5.50	5.25	5.00	5.00	1.00	3.00	3.00	2.75	3.00	3.00
Femina decima . .	3.50	5.25	5.50	5.50	5.00	5.50	1.00	3.00	3.00	3.00	3.00	4.00
Femina undecima . .	4.00	6.00	6.00	6.00	6.00	5.00	5.50	1.25	3.25	3.50	3.25	4.00
Plus minus apud feminas	2.91	4.64	4.86	4.61	4.36	4.46	0.86	2.63	2.77	2.77	2.68	3.02
Summatim universaque .	2.99	4.80	5.01	4.82	4.64	4.77	0.89	2.71	2.88	2.87	2.82	3.11

Magnitudines verae in millimetricis.

Longitudines in centesimas partes longitudinis corporis.

Latitudines verae in millimetribus.

Latitudines verae et relative.

Exemplaria	Latitudines verae in millimetribus segmentorum						Latitudines segmentorum in centosimas partes latitudinis corporis					
	1-mi	2-di	3-tii	4-ti	5-ti	6 ti	1-mi	2-di	3-tii	4-ti	5-ti	6-ti
Masculus primus . . .	8'00	9'60	9'50	8'75	8'75	8'00	84'00	76'20	76'00	70'00	70'00	64'00
Masculus secundus . . .	8'00	9'50	9'00	9'00	8'75	64'00	76'00	72'00	72'00	72'00	72'00	70'00
Masculus tertius . . .	8'00	10'00	10'00	9'00	9'00	69'60	87'00	78'30	78'30	78'30	78'30	78'30
Masculus quartus . . .	8'00	10'50	10'50	10'25	10'25	10'00	59'28	77'81	77'81	75'95	75'95	74'10
Masculus quintus . . .	9'50	11'00	10'75	10'50	10'25	10'00	73'07	84'61	82'69	80'76	78'84	76'92
Masculus sextus . . .	15'00	18'00	17'00	16'50	16'50	16'00	68'18	81'81	77'27	75'00	75'00	72'73
Plus minusve apud masculos	9'41	11'43	11'12	10'66	10'61	10'19	66'36	80'57	77'36	76'36	76'01	72'37
Femina prima . . .	7'00	8'50	8'50	8'00	8'00	7'50	73'68	89'47	89'47	84'21	84'21	78'94
Femina secunda . . .	7'00	8'50	8'30	8'30	8'00	8'00	70'00	85'00	83'00	83'00	80'00	80'00
Femina tertia . . .	7'50	10'00	10'00	9'75	9'30	8'75	68'18	90'91	90'91	88'63	84'54	79'54
Femina quarta . . .	7'75	9'50	9'00	9'30	8'50	8'50	70'45	86'36	81'81	81'81	77'27	77'27
Femina quinta . . .	8'00	9'75	9'50	9'00	9'00	8'50	69'56	84'78	82'61	78'26	78'26	73'91
Femina sexta . . .	8'50	10'50	10'00	9'50	9'50	9'00	70'83	87'50	83'33	79'16	79'16	75'00
Femina septima . . .	9'00	11'00	10'50	10'50	10'00	9'50	69'23	84'61	80'76	80'76	76'92	73'08
Femina octava . . .	9'00	11'50	11'25	11'00	10'50	10'00	72'00	92'00	90'00	88'00	84'00	80'00
Femina nonna . . .	10'50	14'90	14'00	13'50	13'50	12'00	74'97	100'00	100'00	96'39	96'39	85'68
Femina decima . . .	10'50	14'00	13'75	13'25	12'50	12'00	72'41	96'55	94'82	91'37	86'21	82'76
Femina undecima . . .	12'00	15'50	15'40	15'20	15'00	13'50	72'72	93'93	93'32	92'11	90'90	81'81
Plus minusve apud feminas	8'79	11'15	10'92	10'36	10'34	9'75	71'27	91'01	88'18	85'79	83'44	78'92
Summatum Universumque . . .	9'10	11'29	11'02	10'51	10'48	10'02	68'81	85'79	82'77	81'07	79'72	75'64

Latitudines in centesimas partes latitudinis maxima corporis.

Astacus Dybowskii spec. nov.

Longitudo usque ad 80 mm.

Cephalothorax ad frontem deminutus, branchiostegitibus dense subtiliterque granosis.

Rostrum satis latum atque longum, marginibus lateralibus levigatis, retro divergentibus, crista dorsali manifesta, levigata, post tubercula lateralia pertinente.

Spina in medio rostro satis longa, usque ad verticem squamaram pertinens, parte inferiore ad basin spinis carens.

Antennae pedunculo brevi, supra verticem rostri non prominente, flagello longo, usque ad basin 5-ti segmenti abdominis pertinente.

Squama lamina interiore satis valde convexa, crista longitudinali superficie inferioris levigata.

Antennulae pedunculo, in parte priore inferiore, magna spina armato.

Epistomum lanceolatum elongatumque.

Crista postorbitalis simplex.

Sulcus cervicalis ab utroque latere paucis spinulis armatus.

Chelae subtile, breves, dense subtiliterque granosae marginibus inferioribus prope directis.

Pleurae magnae lataeque.

Transiliens exsultat sursum usque ad 1½ m. alte.

Versatur in lacu Vrana in insula Cherso.

Пояснення рисунків. Imaginum explicationes.

фіг. 1. Зарис щита з гори, побільшено ⅔.
Cephalothorax superne visu ⅔.

фіг. 2. Зарис щита з боку, побільшено ⅔.
Cephalothorax laterne visu ⅔.

фіг. 3. Луска права ⅔. Squama dextra ⅔.
фіг. 4. Епістомум ⅔. Epistomum ⅔.

фіг. 5. Ноги плавні 1-їої пари у самців а) нога права з гори ⅔.
б) нога права з долу ⅔. Pleopodes 1-їи paris dextri apud masculos a) superne visu ⅔, b) inferne visu ⅔.

фіг. 6. Ілієвра 2-го перстеня, права природної величини.
Pleura dextra 2-di segm. ⅔.

фіг. 7. Самець природної величини з гори і з боку.
Masculus ⅔.

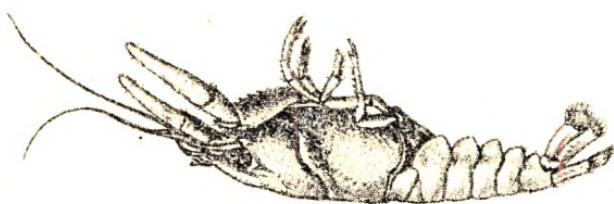

Fig. 1

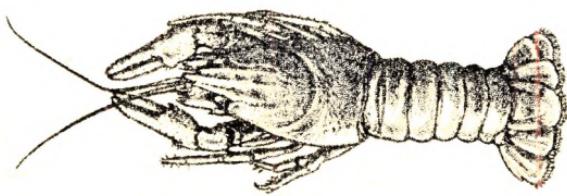

Fig. 2

Fig. 3

Fig. 4

Fig. 5
α

Fig. 6

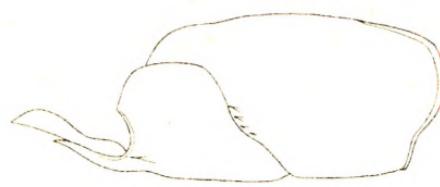

Fig. 7

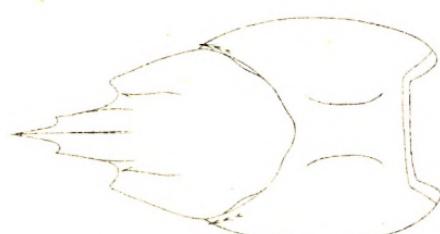

Fig. 8

Ч а с т ь у р я д о в а.

І Учительський збір
з кінцем шк. року 1902/1903.

а) Учителі і розклад предметів обовязкових.

Директор:

Недільский Софран, учив латинського язика в VI. і IV.6
класі 12 годин тижнево.

Учителя:

1. **о. Войтіховский Антін**, професор, Світник Епископ. Консисторії, учив релігії в кл. I б, II а, II б, III а, III б, IV а, IV б, V, VI, VII, VIII, — 22 год. тижнево, надто відчитував по дві езорти для учеників сих класів.

2. **Волошин Іван**, заст. учителя, господар класи приготовлюючої, учив руского язика в кл. приготовлюючій, математики в кл. приготовл., I а, I б, і II а, а також руского язика в IV. класі ц. к. I. гімназії — 21 год. тижни.

3. **Демчук Григорій**, заст. учителя, господар класи I б, учив язика німецького в кл. I а, I б, математики в кл. II б, III а, III б, — 21 год. тижнево.

4. **Дольницкий Лев**, професор, учив географії і історії в кл. I а, I б, III а, III б, IV а, V, і VII. — 22 год. тижнево.

5. **Дорундяк Семен**, заст. учителя, учив язика польського в класі приготовлюючій, I а, II б, язика німецького в кл. II б, III а, III б, каліграфії в кл. приготовлюючій — 22 год. тижнево.

6. **Колодницкий Омелян**, професор, господар класи V, завідатель рускої бібліотеки для учеників, учив язика грецького

в кл. V., язика руского в кл. IV а, IV б, V, VI, VII, VIII, — 23 год. тижнево.

7. **Крушельницький Антін**, заст. учителя, господар I а кляси, учив яз. латинського в кл. Іа, яз. грецького в кл. IIIб руского яз. в кл. Іа, Іб, IIIб, надто язика руского в кл. V. і VI. п. к. I. гімназії — 26 год. тижнево.

8. **Кузьма Левонтій**, професор, господар кляси IV а, завідатель бібліотеки для бідних учеників, учив яз. латинського в кл. IV а, V, VII, яз. грецького в кл. VIII. — 23 години тижнево.

9. **Макарушка Евстахій**, професор, на урлоопі задля наукових студій за границею.

10. **Масляк Володимир**, учитель, завідатель польської бібліотеки для учеників, господар кляси II б, учив яз. латинського в кл. II б, яз. польського в кл. III б, IV а, IV б, V, VI, VII, VIII, — 22 год. тижнево.

11. **Наливайко Григорій**, професор, завідатель учит. бібліотеки, господар VI кляси, учив яз. латинського в кл. VIII, яз. грецького в кл. VI. VII, яз. польського в кл. I б, II а, III а. — 20 год. тижнево.

12. **Насальский Юліян**, професор в VIII р., господар кляси III б, учив яз. латинського в кл. I б, IIIб, яз. грецького в кл. IV а, IV б, — 22 год. тижнево.

13. **Поляньский Корнило**, професор в VII. р., відзначений золотим хрестом заслуги з короною, господар IV б кляси, учив історії і географії в кл. II а, II б, IV б, VI, VIII, — 19 годин тижнево.

14. **Раковский Іван**, учитель, завідатель природ. табінету, учив математики в кл. IV а, натуральної історії в кл. I а, I б, II а, II б, III а, III б, V, VI, профедевтики філ. в кл. VIII. — 21 год. тижнево.

15. **Рибачек Михайло**, учитель, завідатель фізик. табінету, господар VIII. кляси, учив математики в кл. V, VI, VII, VIII, фізики в кл. IV а, IV б, VII, VIII, профедевтики філ. в кл. VII — 26 годин тижнево.

16. **Сальо Людвік**, професор в VIII. р., завідатель німецької бібліотеки для учеників, господар VII. кляси, учив яз. німець-

кого в кл. V, VI, VII, VIII, математики в кл. IV б, — 19 годин тижнево.

17. **Франчук Іван**, заст. учителя, господар III а класи, учив яз. латинського в кл. II а, III а, яз. грецького в кл. III а, руського в кл. III а — 22 год. тижнево.

18. **Яблоновский Евгеній**, заст. учителя, господар II а класи, учив яз. пімечкого в кл. приготовляючій, II а, IV а, IV б — 19 годин тижнево.

помічні учителі:

1. о. **Гриньовский Николай**, катехит школи виділової ж., учив яз. руського в кл. II а, II б, — 6 годин тижнево.

2. о. **Салі Николай**, сотрудник гр. к. парохії, учив релігії в класі приготовляючій і I а — 4 години тижнево і відчитував по 1 етапті ученикам сих класів.

б) Учителі надобовязкових предметів.

1. о. **Гриньовский Николай**, я. в., учив саніту — 4 години тижнево.

2. **Голіговский Антін**, учитель ц. к. школи для промислу деревного, учив рисунків вільнооручних — 4 год. тижнево.

3. **Гонсьоровский Генрік**, учитель школи виділ., учив тімнастики — 6 годин тижнево.

4. **Дольницкий Лев**, я. в., учив історії рідного краю в кл. III а, III б, IV а і VII, — 4 год. тижнево.

5. **Дорундяк Семен**, я. в., учив каліграфії — 2 год. тижнево.

6. **Поляньский Корнило**, я. в., учив історії рідного краю в кл. IV б і VI — 2 години тижнево.

**II. Зміни в учительськім зборі в шк. році
1902/1903.**

Є. Е. П. Міністер Вір. і Пр. реєскриптом з дня 16. червня 1902. ч. 16358 іменував професором тутешньої ц. к. I. гімназії о. сов. А. Войтіховського професором тутешньої II. гімназії (реєскрип. ц. к. Ради шк. кр. з дня 12. серпня 1902. ч. 21068).

Ц. к. Рада шк. кр. розпор. з дня 23. липня 1902. ч. 21677 перенесла заступника учителя Антона Крушельницького з тутешньої ц. к. I. гімназії до II. гімназії; розпор. з дня 1. ве-

речня 1902. ч. 25398 іменувала помічником катехита в тут. гімназії о. Юстина Гірняка а по його уступленю обняв єї обов'язки (на основі рескр. з дня 22. січня 1903. ч. 135) о Николаї Салі; рескр. з дня 3. вересня 1902. ч. 22837 іменувала Григорія Демчука, рескр. з дня 19. вересня 1902. ч. 30401 Івана Волошина а рескр. з дня 7. цвітня 1903. ч. 12355 Евгенія Яблоновського заступниками учит. в тутешній II. гімназії; рескр. з дня 3. жовтня 1902. ч. 32891 перенесла до тутешної гімназії заступника учителя в ц. к. II. гімназії в Неремишли Сильвестра Ярчевського, котрого увільнила опися рескр. з дня 11. марта 1903. ч. 218 През.

Заступник учителя в тутешній гімназії Михайло Іванець перенісся на іншу (прив.) посаду 7. жовтня 1902.

Г. Е. П. Міністер Вір. і Пр. рескр. з дня 5. серпня 1902. ч. 23778 (Рада шк. з дня 11. вересня 1902. ч. 27116) уділив піврічного урельону в цілі виїзду за границю для дальних студій проф. Евст. Макарушці, опися рескр. з дня 7. лютого 1903. ч. 3273 (Рада шк. з дня 9 марта 1903. ч. 5494) продовжив сей урельон і на другий піврік 1902/3.

III. Плян науки.

Наука відбувала ся: а) в класі приготовляючій в загалі після пляну, приписаного для IV. класи народних шкіл вищого або міського типу, однак з увzгляднем приинеів в розпорядженню ц. к. Ради шк. кр. з дня 20. листопада 1894. ч. 25098., б) у всіх інших класах після пляну, що містить ся в інструкціях ц. к. Мін. В. і Пр. з 1900. року і розпорядженнях ц. к. Ради шк. кр.

Зиказ лектур.

Латинський язык.

- III. кл. Cornelius Nepos: Miltiades, Aristides, Themistocles, Cimon, Epaminondas, Pelopidas, Hannibal.
IV. кл. а) C. Julii Caesaris Commentarii de bello Gallico I. 1-29; 1V. 1-38; VI. б) P. Ovidii Nasonis Metamorphos. Fabula de Icaro et Perdice.
V. кл. а) Titi Livii I. 1-32; III. 33-55; XXII (вибір); б) P. Ovidii Nasonis Metamorphos. Deucalion et Pyrrha, Proser-

pin a Plutone rapitur, De Aiacis et Ulixis certamine; Fast. De anno Romuleo, Matronalia, De vocabuli Aprilis origine; Trist. Ovidius De vita sua; Heroid. Penelope Ulixi.

VI кл. а) C. Salustii Crispi Iugurtha; б) M. Tullii Ciceronis in Catill I.; в) P. Vergilii Maronis Eclog. 1. Georg: Landes vitae rusticæ, Aen. II., г) C. Julii Caesaris Bellum civile II. (вибір).

VII. кл. а) M. Tullii Ciceronis De imperio Gnaei Pompei, Pro rege Deiotaro, Laelius; б) P. Vergilii Maronis Aeneid. IV. VI VIII XI.

VIII кл. а) Q. Horatii Flacci Carm. I. 1. 3 4. 6. 7. 9. 10. 14. 22. 34. II. 3. 10. 14. 18. III. 3. 30. IV 2. 3. 5. 9. Epop. 2. 7. Satir. I. 1. 9. II. 6. Epist. II. 1. 6) P. Cornelii Taciti Germania 1-27. Histor I. (вибір).

Грецький язык.

V. кл. а) Ксенофонта Ἀράχασις (Хрестомат. Фідерера) уступи: 1. 2. 5. 7. 10. 11 Κύρος παιδ. 1. 2. 6. 9. 6) Гомерової Іліади I.

VI. кл. а) Гомерової Іліади IX. XVI. XVIII. XXII б) Геродота IX. (вибір). в) Ксенофонтова Спомини (хрестом. Фідерера) уст. 1. 3.

VII. кл. а) Демостена κατὰ φιλ. I. III. περὶ εἰρήνης. б) Гомерова Одиссея V. VI. XII. XIII (1—124), XVI.

VIII. кл. а) Платона Ἀπολογία, Κρίτων, ΕΞθύφρων, б) Софокля Електра, в) з Одиссеї XXI. (вибір)

Русский язык.

V. кл. Нобіч уступів, поміщених в читанці Лучаковского, читано: Народні оновідання М. Вовчка (в виборі), Могильницкого „Скит Манявський,” „Новісти“ Ник. Устяновича.

VI. кл. Нобіч уступів з старорускої хрестоматії читано: Ів. Франца „Захар Беркут“ і „Сон князя Святослава,“ Корн. Устяновича „Олег,“ і V. том Історичної бібліотеки Ол. Барвіньского.

VII. кл. Устна словесність; з „Внімків“ Барвіньского перечитано віймки народної літератури XIX в. від Котляревского до Шевченка. Приватно: Новіsti Квітки, „Чумаки“ Карпенка-Карого, „Над Чорним морем“ Нечуя і VI. том Істор. бібліотеки о. Барвіньского.

VIII. кл. Виїмки пародної літератури XIX. від Куліша. Корн. Устиновича „Яронолкъ“ Ом. Огоновского „Гальшка Острожека,“ Чайченка „Сопляшний промінь,“ Нечуя „Хмари.“

Польський язык.

Нобіч уступів в читанках, це

V. кл. Деякі новелі Сенкевича; істор. повісті Крашевского: *Stara baśń, Kraków za Łoktka, Zygmuntowskie czasy, Żacy krakowscy.*

VI. кл. Pamiętniki Paska i Heidensteina, Trylogia Sienkiewicza, „Powrót posła“ Niemcewicza.

VII. кл. Niemcewicza „Jan z Tenczyna,“ Feliński „Barbara Radziwiłłówna,“ Rzewuski „Listopad,“ Pamiętniki S. Soplicy.

VIII. кл. Літературно-критичні монографії Хмельовского; „Neboska komedyja“; „Lilla Weneda“; „Anhelli“; „Quo Vadis“ (Bobin).

Німецький язык.

Крім уступів, поміщених в читанках, читано:

в VII. кл. Lessing „Minna von Barnhelm,“ „Mis Sara Sampson“; Schiller „Jungfrau von Orleans“; Goethe „Goetz von Berlichingen.“

в VIII. кл. Goethe „Hermann und Dorothea“; Schiller „Wilhelm Tell,“ „Maria Stuart.“

Предмети надобовязкові.

1. Істория рідного краю: в III. IV. і VII. класів в обох півроках по 1 годині, в VIII. класі ліни в 1. півроці а в VI. класі ліни в 2. півроці по 1 годині на тиждень. Училися від ученики після пляну назначеного ц. к. Радою школи краєвою.

2. Спів: I. відділ: а) і б) 80 учеників, 1 година на тиждень.

Взято після підручників Кипріяна і Дітца з теорії співу: про звукотвір, о тонах, укладі екалі, про поти, ритм, такт, павзи, будову екалі взагалі, знаки хроматичної, творене тонацій дурових і мольових, темпо, динаміку, мелодію, силу і барву тонів, о поставі тіла і віддиху при співі, о акордах. Надто вирави практичні з початку після співачника Матюка

а відтак Кипріана і Дігца, а при кінці шк. року вирави в съпіві хоральниім.

ІІ. відділ: 76 учеників, 2 години на тиждень.

Із съвітеских творів виучено на хор мішаний: „Сив сокіл“ Матюка, „Заєцьвай ми соловію“ Лавровского, „На вулиці“, „Татуцю старенський“ і „Ой возьму я коновоильки“ Колесен; на хор мужеский: „Даремне пісне“ Січинського, „Наша жіль“ Вахнянина, „Ой зацвила калинонька“ Колесен. Деякі з тих творів віденьовано на вечерицях, устроєних гімназіяльною молодежию на памятку роковини смерти Т. Шевченка. З церковних творів съпівано многі пісні Бетовена, Бортнянського, Вербицького і Лавровского, між іншими: Хорал Бетовена: „Величить небо“, концертові псалми Бортнянського: „Ужас бі видіти“ і „Блажен муж“; коляди Матюка, Нижанковского, Дорудника.

Принагідно повторювано з учениками теорію съпіву.

3. **Рисунки** в двох відділах по 2 години на тиждень.

Ученики рисували в І. відділі після нової методи науки вільнопоручніх рисунків з таблиці і на таблиці: коло, лінії зігнуті у відміку, подвійно зігнуті, зігнуті у трикутник, квадрат, лінії слимаковаті і зложені, (звоєві) листки поєдинчі, із поєдинчих листків зложені розети чотиро і осьмидільні, пальметти і акротерії.

В ІІ. відділі рисували поєдинчі листки контурові стилізовані пальмета, орнамент стяжковий, грецкий і ренесансовий, виконаний олівцем, тушом і красками. Рисунки перепечатив, ліві і брил, взірців в тіні, з моделів гіпсових: поєдинчі листки стилізовані і природні, орнамент илоский, зложений і розету.

4. **Гімнастика** в 6 відділах по 1 годині на тиждень. В І. відділі 67 учеників, в ІІ. 46 уч., в ІІІ. 53 уч., в ІV. 46 уч., в V. 51 уч.. в VI. 55 уч. — разом 328 при кінці року.

Вирави відбувались в кождім відділі відповідні до віку і фізичних сил:

1. вирави в рядах: творене рядів і розступів поєдинчих і зложених, звороти на місці, походи в колоннах, заходи і т. п.

2. вирави вільні поєдинчі і зложені, на місці і в поході.

3. вирави на приладах гімнастичних: скоки далекі і в гору, з місці і з розбігом, через козла і коня, волтижоване на

козлі і кони та поручах, вирави на драбинах уставлених в ріжних положенях, на дручку і колісцях

Взагалі в першій четверті кожної години були вирави в рядах і вільні а в слідуючих трох квадрансах по черзі вирави на приладах так дібрани, щоби розвивати і скріплюти горішні і долішні частини тіла.

5. Каліграфія в двох відділах по 1 годині на тиждень. Ученики обох відділів виравлялися в писаню букв руских, латинських і німецьких, пишучи за учителем після взору поданого на таблиці. Крім цього учитель звертав увагу в II відділі на генетичний розвій малих букв і на історичний розвій каліграфії.

ТЕМИ

I. до письменних задач в висших класах.

a) В рускім языці.

Класа V.

1. Осінь. 2. О скілько Куліш наслідував в своїй „Ориєї“ VI. пісню Гомерової Одиссеї? 3. Мореходство Фенікійців і єго значінє для міжнародних зносин в старині. 4. Як збирає Кир грекє військо проти Артаксеркса? 5. Мотиви і форми порівнань в „Словѣ о полку Игоревѣ.“ 6. Яким змінам улягло законодавство Сольона реформою Клейстена? 7. Діланє води на поверхню землі. 8. Децевіри і їх упадок. 9. Неминучість долі в легенді „Богатий Марко.“ 10. Хосеен лісів. 11. Зміст поеми „Косове поле.“ 12. Опис прогулки. 13. Заразливі хороби. (На основі науки матур. історії). 14. Хід борби патриціїв і плебеїв.

Класа VI.

1. Приятель і облесник. 2. Провідні думки в Мономаховім „Поученню дітям“ 3. Як розвивався військовий устрій в Римі за часів республіки? 4. Думки про розвиток освіти і школи на Україні-Русі княжої доби на основі писань Іларіона і Кирила Турівського. 5. Значінє средств комунікаційних для розширення культури. 6. Скіра людского тіла зі становища анатомії і гігієни.

7. До яких подій дійсності відносять ся образи „Сну Свято-слава“ в „Слов'ї о полку Ігореві“? 8. Щит Ахілля. (На основі грецької лектури). 9. Апокріфи на Русі. 10. Культура галицького князівства в дотатарській добі. 11. Культурне значене хрестних походів. 12. Великденъ на селі. 13. Борба Вельфів і Гогенштавфів в Німеччині і Італії. 14. О скілько вірша і драма релігійна підготовили відроджене української літератури в національнім дусі?

Класа VII.

1. Останки старини в побуті, мові, звичаях і устній словесності околиць грецьких і віддалених від осередків культурного життя. 2. Причини 30 літньої війни. 3. Яких средств уживала церков католицька для поборення протестантизму? 4. Чим спонукує Демостен в бесідах проги Філіпа Атенців до політичної діяльності? 5. Якими прикметами визначають ся історичні думи? 6. Хосен подорожний пішки. 7. Характеристика дієвих осіб в „Натації Полтавці.“ 8. Етнографічний елемент в повістях Квітки. 9. Як учили і оцінили Атенці патріотичні заслуги Демостена? 10 Вплив історичних і географічних умов на утворене великорусского типу.

Класа VIII.

1. Критично - естетичний розбір Шевченкової „Тоції.“ 2. Вплив вражінь съвіта зовнішнього на творене виображені і поняті. 3. Які прикмети підносить Куліш в повістях Квітки? 4. Якими дорогами розширив ся по Європі гуманізм і дійшов до країв австрійських? 5. Кобзар в літературних творах українських романтиків. 6. Культура Деревлян на основі літописи і розкопок. 7. Електрика в приміненю до практичного життя. 8. Як І. Левицкий в своїх повістях примінює гадки висловлені в статі „Сьогочасне літературне прямоване“?

6) В польськім язиці.

Класа V.

1. Dzień letni czasu żniw na wsi. 2. Treść I. ks. Iliady. 3. Część oddawana zwierzętom w Egipcie. 4. Spotkanie Ulissem z Nauzyką. 5. Treść ballady „Lubor.“ 6. Treść „Grażyny“. 7. Polowanie na niedźwiedzia. (Na podst. Pana Tadeusza). 8 Treść nowelli „Srul z Lubartowa.“ 9. Bitwa z Turkami pod Żwańcem

(Na podst. lekt. szk.) 10. Polityczny i społeczny ustrój Aten i Spartы przed wojną peloponeską.

Klasyca VI.

1. Woda w usługach człowieka
2. Znaczenie przyjęcia wiary chrześcijańskiej w Polsce.
3. Objąść i rozwinać myśl wierszu Zimorowicza Sz.: „Prawda oczywista, że naród do lista ludzki jest podobny.”
4. Modrzewski i Orzechowski jako przedstawiciele współczesnych poglądów na sprawy państwa.
5. Tok myśli w kazaniu Skargi „O monarchii i królestwie.”
6. Przeprawa Skrzetuskiego ze Zbarażą do Toporowa. (Na podst. lekt. „ogniem i mieczem.”)
7. Porwanie Bogusława Radziwiłła przez Kmiecica. (Na podst. lekt. „Potopu.”)
8. Zdać sprawę z sielanki Szymonowicza „Żeńcy.”
9. Wpływ literatury francuskiej na polską w XVII. i XVIII. w.
10. Jakie wady kareci Krasicki w satyrze „Marnotrawstwo”?

Klasyca VII.

1. Jakie wady wytyka Krasicki w satyrze „Żona modna”?
2. Wykazać na przykładzie z historyi prawdziwość przysłowia: „Nie wszystko złoto, co się świeci.”
3. Dydaktyczny charakter literatury okresu Stanisławowskiego.
4. Podkomorzy w „Powrocie posła” i jego polityczne przekonania.
5. Zasługi Brodzińskiego.
6. Zasługi Stanisława Augusta dla oświaty i literatury.
7. Jakie cechy ludowego patryarchalizmu widzimy w „Wiesławie”?
8. Rymwid w Grażynie i jego charakterystyka.
9. Zakon krzyżacki a Litwa. (Na podst. Grażyny i Konrada Wallenroda).
10. Znaczenie wojny północnej w dziejach wschodniej Europy.

Klasyca VIII.

1. Bitwa pod Połtawą 1709. i jej skutki.
2. Lilla Weneda i jej poświęcenie.
3. Charakter Kirkora na podstawie dom. lekt. „Balladyny”
4. Hrabia Henryk w „Nieboskiej komedyi” i jego charakterystyka.
5. Objąść znaczenie słów Brodzińskiego:
„Czyń każdy w swojem kółku,
Co każe duch Boży,
A całość sama się złoży.”
6. „Quid non mortalia cogis sacra auri famae”?
7. Charakterystyka Cześniaka w komedyi „Zemsta.”
8. Charakterystyka Petroniusza w „Quo vadis.”

в) В німецькім языці.

Класа V.

1. Androklus erzählt sein Leben. 2. Ein Jagdabenteuer des Grafen Adlerstamm. 3. Der Grundgedanke und seine Durchführung in Schiller's „Der Ring des Polykrates.“ 4. Wie stellte sich dem unschlüssigen Herkules „Das Laster“ und wie „Die Tugend,“ vor und was wählte er für sein Leben? 5. Solon bei Krösus zu Gaste. 6. Die antiken Säulen und ihre wesentlichsten Unterschiede. 7. Die Worte „Sei zufrieden“ durch ein Beispiel zu erweisen Nach d. Lektüre. 8. Das alte Athen. (Beschreibung auf Grund des Gelesenen). 9. Philemon erzählt sein und seines Weibes Leben. 10. Achilles nach dem Tode seines Freundes Patroklos. 11. Der gerechte König. Nacherzählung auf Grund des Gelesenen. 12. Was tat Mörös, um seinem Freunde die Treue zu halten? (Nach Schiller's „Die Burgschaft“). 13. Die Rache des Samstag-Christoph. (Nach dem Gelesenen). 14. Die Geschichte der römischen Katakomben. (Nach der Lektüre).

Класа VI.

1. Über die Gastfreundschaft und der Empfang der Gäste zur Zeit Homers. 2. Inhalt und Deutung des Gedichtes von Goethe „Der Sänger.“ 3. Die schönsten Tugenden der Hauptpersonen in „Kudrun.“ 4. Die Definition des romantischen Kunstepos an der Episode aus „Das befreite Jerusalem“ von Torquato Tasso zu erweisen. 5. Die beiden Brüder in dem Lesestücke „Eine Szene aus den Germanenkriegen.“ (Eine kurze Charakterskizze). 6. Die Komposition der „Göttlichen Komödie“ von Dante. 7. Der ruhmvolle Kampf der letzten Gothen. Nach der Lektüre. 8. Romanischer Einfluss auf das wirtschaftliche Leben der Deutschen. (Nach dem Gelesenen). 9. Isegrim und Reineke als Freunde. (Nach Goethe's „Reineke Fuchs“). 10. Simon Bardo's Verteidigung des Hohentwiel. (Nach „Ekkehard“). 11. Die Kapelle auf Rhodus. Schilderung auf Grund des Schiller'schen „Der Kampf mit dem Drachen.“ 12. Eine kurze Charakteristik der beiden Hauptpersonen in Amici's Nowelle „Der Schiffbruch.“ 13. „Schlecht Ding in guter Hand ist mehr wert, als gut Ding in schlechter.“ (Nach dem Gelesenen). 14. Jugend und Frühling. Eine Parallele.

Класа VII.

1. Verdient der 1-te Akt des Lessing'schen Lustspiels „Minna von Barnhelm“ den Namen „Exposition“ und warum? 2. Das

mittelländische Meer in seiner weltgeschichtlichen Bedeutung. 3. Der Markgraf Rüdiger von Bechlarn. Sein Leben und Tod. (Nach dem Nibelungenliede). 4. Not und Gefahr sind oft eine grosse Wohltat für die Menschen. 5. William Sampson's Leben erzählt von seinem treuen Diener Waitwell. 6. Handlung und Lösung in Lessing's „Minna von Barnhelm.“ 7. Warum ist dem Menschen seine Heimat so lieb? 8. Weislingen in Jaxthausen. Nach Goethe's „Götz von Berlichingen.“ 9. Die wichtigsten Momente aus dem siebenjährigen Kriege. 10. Johanna's Erscheinen an dem Hofe zu Chiron. (Nach Schiller's „Jungfrau von Orleans“).

Класа VIII.

1. Durch welche Vorzüge haben sich die Griechen und durch welche die Römer in der Geschichte berühmt gemacht? 2. Wie geschieht der erste Anstoss zum Bund der Schweizer in Schiller's „Wilhelm Tell“? 3. Bedeutung und Begründung der Worte in Schiller's „Lied von der Glocke“: „Mit des Geschickes Mächt' ist kein ew'ger Bund zu flechten.“ 4. Der erste Konflikt in Goethe's „Hermann und Dorothea“ und dessen Lösung. 5. Über die wichtigsten Kriege zwischen Europa und Asien und über die bedeutendsten Ursachen derselben. 6. Das Wesen der Romantik an dem Ritterstück von Kleist „Käthchen von Heilbronn“ zu zeigen. 7. „Ein anderes Antlitz, eh' sie geschehen,

Ein anderes zeigt die vollbrachte Tat.“ (Schiller's „Braut v. Mess.“). Eine Abhandlung. 8. Ritter Paulet's Charakter in Schiller's „Maria Stuart.“

2. Теми до письменного іспиту зрілості.

- Язик латинський:** а) M. Tullii Ciceronis De officiis I. 34.; 6) з Виправ Єржиковского на середні кляси уст. 159—161.
- Язик грецький:** Платона Μενέστενος 19.
- Язик русский:** Візантія і Рим огнищем літератури і культури Славян, ріжниця їх вилівів на витворене літератур е славянських.
- Язик польський:** Objaśnić i uzasadnić myśl zawartą w słowach Wajdeloty:
„Płomień rozgryzie malowane dzieje,
Skarby mieczowi spustoszą złodzieje,
Pieśń ujdzie cało!“ (Mickiewicz, Konrad Wallenrod).

5. Язик німецкий: Verkehrs — und Verständigungsmittel der Gegenwart in ihrer geschichtlichen Entwicklung.

6 Математика :

$$L \begin{cases} 5^{\sin x} + 3^{\sin y} = 4 \\ 3 \cdot 5^{\sin x} - 2 \cdot 3^{\sin y} = 5 \end{cases}$$

II. В ряді геометричнім зложенім з 8 членів виносить сума непаристих членів $\frac{1}{64}^{21}$ а сума паристих $\frac{85}{128}$. Визначити сей ряд.

III. Рівнянє кола є $x^2 + y^2 = 25$

Через точку ($x_1=3$, $y_1=4$) переходить параболя, котрої вершок лежить в осередку кола. Обчислити параметер параболі, стичні в точках пересічі кривих та поверхню обмежену дугами тих кривих ліній.

V. Прибори до науки.

1. Бібліотека учителів числить 690 творів в 1051 томах і 530 примірників звітів дирекцій середніх шкіл.

В р. 1903. куплено: а) 25 творів в 30 томах, між тими знатніші: Cicero pro Deiotaro ed. C. Halm, Plato Euthyphron ed. Schmelzer, Sophokles Elektra ed. Bellermann, Horaz Oden, Epoden, Satiren und Episteln ed. Henke-Wagener, Lindner-Lukas Lehrbuch der Psychologie, Haeckel Die Welträthsels, Booch-Arkossy Wörterbuch (poln.-deutsch, deutsch-polnisch), Scherer Geschichte der deutschen Literatur, Rosenberger Dr. F. Die Geschichte der Physik I-III., Regeln für die deutsche Rechtschreibung. ІІІухевич Гуцульщина ч. III., Фед'кович Твори I. том, Nowaczyński Studya i szkice, Mazanowsey A. i M. Podręcznik do dziejów literatury polskiej, Presser W. Stanisław Przybyszewski i 19 шкільних підручників; б) часописи: Літературно-науковий Вестник, Учитель, Київская Старина, Gazeta Lwowska (з додатком Przewodnik naukowy i literacki), Przewodnik bibliograficzny, Przegląd polski, Kwartalnik historyczny, Zeitschrift für die öster. Gymnasien, Gymnasium, Vierteljahreshefte für den geographischen Unterricht, Verordnungsblatt für den Dienstbereich des Ministeriums für Kultus und Unterricht, Zeitschrift für die Schulgesundheitspflege.

В дарі одержано: 1) від краківської Академії наук: Rozprawy Akademii wydz. filolog. II. 19. 20. Rozpr. wydz. histor-filozof. II. 18; Materyały i prace Komisyi językowej I. 2, Sprawozdanie Komisyi fizyograficznej t. 36., Materyały antropologiczno-archeologiczne i etnograficzne t. VI., Rocznik Akademii 1901/2 Sprawozdanie Komisyi do badania historyi sztuki w Polsce VII. 3. Rozprawy wydz. matemat-przyrodn III. 2. A. 2. B., Lud białoruski na Rusi litewskiej III. 2. Polskie słownictwo chemiczne, Monumenta medii aevi histor. res gestas Poloniae illustrantia t. XVI., Atlas geologiczny zesz. XIV., Szarzyńskiego M. Sępa poezje, Anonima - protestanta XVI. wieku Erotyki, Fraszki, Paprockiego B. Koło rycerskie, Sejm piekielny; Materyały i prace Komisyi językowej II. 1; 2) від п. к. Ради шк. кр. Dziennik urzędowy 1903, Sprawozdanie o stanie wychowania publicznego 1901/2; Руска читанка для вищої гімназії ч. III., Zaleski ks. St. T. J. Jezuici w Polsce. I.—III.; даліше від проф. унів. Страшевского Propedeutyka filoz. w naszych gimnazjach, від проф. Полянського 2 книжки, від проф. Масляка 22 книжки (в 64 томах), від проф. С. Яричевского 1 книжку, від проф. Кузьми 5 книжок і від Директора 21 книжок, „Muzeum“ 1903 і Записки наук. Товар. ім. Шевченка т. 51. 52.

2. Бібліотека учеників числить: 291 творів а 515 томів в рускій мові, 259 творів а 330 томів в польській мові і 230 творів а 401 томів в німецькій мові.

В р. 1903. куплено: Щоголів Ворскло, Франко Соїкнязя Святослава, Тобилович Чумаки, Стороженко Оновіданя, „Степ“ херсонський збірник, „Нива“ укр.-літер. збірник, Мордовців Дві долі, Шекспір Юлій Цезар, id. Антоній і Клеопатра, id. Багато галасу з нечевля, id. Ромео та Джулетта, Нечуй: Кайдашева сім'я, Мик. Джера, Хмари, Причена, Над Чорним морем, Гетьман І. Виговський, Франко Калевала, Золя Обіт по-мершій, Грінченко твори I.—III., Гоголь Ревізор і Т. Бульба, Воробкевич Над Прутом, Бесіди про часи козацкі, Бордулик Близні, Бораковский Збірник драмат. творів, Барвінський Без-таланне сватанє, Грушевский Істория Руси II. III., Маковей Залісе, Наши знакомі, Руска істор. бібліотека V. VI., „Дзвінок“ 1902, „Зоря“ VI., Заревич Твори І., Раковский Вулькані.

Przyborowski Lelum-Poleum, Popławska Dwie mogiły, Chrząszczewska Dar, Z biegiem Wisły, Lubicz Oko proroka, Sienkiewicz Trylogia, Krzyżacy, Kraszewski Powieść bez tytułu, Żacy Krakowscy

Tarsz Stannica Hulajpolska, Chmielowski Sienkiewicz, Nalkowski Gieografia, Dr. Antoni Zameczki podolskie I.—III., Mickiewicz Pan Tadeusz, Niemeewicz Powrót posła, Krasiński Nieboska komedya, Irydyon.

Jessens Bibliothek: Rübezahl, Mosaik, Vergelt's Gott tausendmal, Friedrich der Streitbare der letzte Babenberger, Auf Irrwegen und Anderes, Walters Lehr- und Wanderjahre, Wahr und treu, Garnhändler und Fabrikant; Schmid-Ambros Der Kanarienvogel. Die Feuersbrunst, Der Diamantring, Kupfermünzen und Goldstücke, Das hölzerne Kreuz, Der Edelstein, Die zwei Brüder, Der Weihnachtsabend, Ludwig der kleine Auswanderer; Jugendschriften von Czekansky: Kundschafterleben im siebenjährigen Kriege, Arme Leute, Aus Friedens- und Kriegszeit, Ein Ringen ein Schlagen; Dr. Kerschbaumer Coloman von Hauseck, O. Teuber Unter dem Doppeladler, Dr. Plüss Naturgeschichtliche Bilder für Schule und Haus, Dr. Jerusalem Alexander des Grossen Leben und Taten. Molière der Geizige, Schiller Demetrius, Goethe Faust, Klopstock Messias, Shakespear Kaufmann von Venedig, König Lear, „Gaudemus“ 1900., Ebenhochsche Buchhandlung Leipzig: Der Schwedenpeter, Der kleine Tiroler, Wagner H. Illustrirtes Spielbuch für Knaben, Dr. Müller Cook der Weltumsegler, Auerbach's Sämtliche Schwarzwalder Dorfgeschichten 10 Bände, Hauptmann G. Die versunkene Glocke, Sudermann Die Ehre, Dr. Kletke Der Aufstand zu Kairo, Diedrei Könige von Jerusalem, K. Russ „Meine Freunde.“ Lebensbilder aus der Tierwelt, Grillparzer's Der Traum ein Leben, Herder Ausgewählte Dichtungen, Platen Ausgewählte Dichtungen, Bürger Ausgewählte Werke I., Chamisso Gesammelte Werke III. IV. Bd. Ratzel Die Erde und das Leben 2 Bde.

В бібліотеці для убогих учеників находить ся 419 шкільних підручників (придатних до ужитку); в р. 1903. куплено 29 підручників а 28 учеників жертвувало 37 книжок. *)

3. До науки географії і історії є: 71 мап, 139 образів географ. і істор., 8 атласів (геогр. істор. і т. і.) і 2 гльоби.

*) Книжки жертвували 1902: Гірняк, Левицкий Йосиф і Роман, Кааратинський, Чеховский, Лабій, Фроляк, Рачковский, Соломянний, Тимків, Романовский, Ленкалюк, Вахняк, Оробець Іван, Гушул, Павлусевич Ник. по 1 книжці; Рудницкий, Нетровский, Стасюк, Яцків по 2 кн.; 1903: Завадский, Киселевский Нестор, Гушул, Семенюк, Киселевский Стефан, Яшан по 1 кн.; Срібний 5 кн.; Стрийский 2 кн.

В р. 1903. куплено: мапи: Kiepert H. Graecia antiqua; Gaebler Europa, Haardt Азия і Африка, Spruner- Bretschneider Europa im 14. Jhd., Europa zur Zeit der Kreuzzüge, Europa zur Zeit der Reformation; образи: Lehmann Kulturgeschichtliche Bilder: Inneres eines römischen Hauses, Aegyptische Bauwerke, Gurlitt Anschauungstafeln zu Caesars Bellum Gallicum: Alesia, Castra Romana, Cybulski Плян старинного Риму (2).

4. До науки історії природи є: а) зоол. оказів випханих 43, в спірітусі 44, препарати ін'екційні 3, препаратів мікроскопійних 17, оказів сухих 14, моделів 8, кістяків 7, образів 188 і збірки мотилів і комах; б) болтан. моделів 52, образів 106; в) оказів мінералів 165, моделів кристалів 56, образів 15, збірка геологічних оказів (91) В р. 1903. куплено: зоол. препарати ін'екційні ссавця, птаха, риби; препаратів мікроскопійних 17; Ideale Landschaftsbilder (geolog.) von Zittel (4) і Anatomische Wandtafeln von Eschner, Fiedler i Hoeleman (8) і скринки та подібні прибори до ловлі комах і т. д.

5. Габінет фізикальний числить 104 прилади і 4 таблиці. В р. 1903 куплено; радіометер Крукса, апарат подіяризацийний, кружок барвний, перстені Ньютона, машину інфлюенційну, прилад до перепливу ртути, бальон кавчуковий, прилад до мороження етеру, фляшку Маріотта, модель телеграфу Morse'-го, калейдоскоп, стереоскоп, сонівку губну, ріжок акустичний, многоблоек звичайний, хімічні скочки, 3 маятники різної величини, спадницю, валець скієпий.

6. До науки рисунків має заклад: 343 взірців, 7 приладів до науки перспективи, 12 моделів з дерева, 14 моделів з гіпсу.

7. До науки каліграфії: 7 зошитів взірців письма і 18 таблиць; в р. 1903. куплено: Wolf und Lammel Genetischer Lehrgang für den Schreibunterricht.

IV. Іспит зрілості

при кінці шкільного року 1902/3

До іспиту прийшло 18 абітурієнтів: 16 публичних учеників
і 2 екстерністи.

Свідоцтво зрілості з відзначенем признано 2 уч.

" " " 14 "

(13 публ. і 1 екст.)

Позволено поправити іспит з одного предмету

по фериях 1 "

Відступив від іспиту 1 (екст.)

Разом 18 уч.

Більшість обітурієнтів, що здали іспит з ерілости в липні 4. 5. і 6. червня 1903. р.

Ч. чеср.	Ім'я і прізвище	Місце уродження	Віра урод.	Рік урод.	Ходив до гімназії в роках	Результат іспиту	Наміряє записа- тися на вид. Унів.
1	Бурачинський Іван.	Перерісьль	в Галичині гр. к.	1884	1896—1903	зрідлий	богослов.
2	Вахняк Дмитро	Гвоздець.	гр. к.	1881	1896—1903	"	"
3	Воробець Михайло	Залуже	гр. к.	1882	1895—1903	"	правниць.
4	Гринюк Олекса	Оскреїць	гр. к.	1883	1896—1903	"	філозоф.
5	Кисілевський Степан	Товмачик	гр. к.	1885	1896—1903	"	правниць.
6	Курияк Володимир	Трофанівка	гр. к.	1883	1895—1903	"	"
7	Оробець Василь	Залуче в. Черемош.	гр. к.	1883	1896—1903	"	філозоф.
8	Павлюк Методій	Ключів містич.	гр. к.	1880	1894—1903	"	правниць.
9	Рубінгер Волод. Аль.	Городок	гр. к.	1884	1896—1903	"	філозоф.
10	Срібний Теодор	Надвірина	гр. к.	1881	1896—1903	"	"
11	Сгрийский Іван Євг.	Снятин	гр. к.	1884	1896—1903	"	ліс. агад.
12	Филипович Олександр	Вівінин	гр. к.	1885	1896—1903	"	гірн. агад.
13	Чесник Емануїл Пав.	Борщевичі	гр. к.	1882	1894—1903	"	правниць.
14	Яцків Ілкола	Раковець II. Богогород.	гр. к.	1884	1896—1903	"	"
15	Янан Vasiliy,	Серафиніці	гр. к.	1881	1896—1903	"	богослов.
16	Монастирський Євг.	Хмельівка	гр. к.	1880	1891—1902	"	(екзегер.)

VII Важніші розпорядження ц. к. шкільних властив.

Реск. Презид. ц. к. Ради шк. кр. з дня 22. липня 1902. ч. 421 в справі науки другого язика краевого.

Ц. к. Рада шк. кр. рескр. з дня 8. вересня 1902. ч. 28172 позволяла поділити III. класу на два рівнорядні відділи.

Ц. к. Рада шк. кр. рескр. з дня 26. вересня 1902. ч. 29529 признала професорови Е. Макарушці а рескр. з 11. грудня 1902. ч. 40721 проф. Гр. Наливайкови перший пятирічний додаток до платні.

Презид. ц. к. Ради шк. кр. з дня 8. грудня 1902. ч. 597 в справі лагодження автогенізму під зглядом народності між учениками середніх нікіл.

Ц. к. Рада шк. кр. рескр. з дня 11. грудня 1902. ч. 40682 подає до відомості вказівки ц. к. краєвої Ради здоровля в справі поборювання туберкулів; рескр. з дня 16. грудня 1902. ч. 39124 повідомляє, що ц. к. Мініст. внутр. справ (з 14. липня 1902. ч. 29949) видало брошурку в тій самій справі, а рескр. з дня 18. грудня 1902. ч. 24628 подає віднис рескрипту ц. к. Мініст. Вір. і Пр. з 29. липня 1902. ч. 24189 в тій справі.

Презид. ц. к. Ради шк. кр. з дня 22. марта 1903. ч. 246 приоручила поділити IV. класу на 2 рівнорядні відділи.

Ц. к. Дир. желізниць держ. в Станицлавові з дня 25. червня 1903. повідомила, що ц. к. Мініст. жел. рескр. з дня 9. мая 1903. ч. 10958 порішило, що ученики, увільнені від цілої шкільної оплати, не потребують складати маніпуляційної належитості (1 К) за виставлені желізн. легітимації.

Ц. к. Рада шк. кр. апробувала до ужитку в школах середніх підручники:

- а) Істория і статистика австр.-угорської монархії — ул. Дри Фінкель - Гломбіньский, перелож. В. Білецкий (розп. з 13. жовтня 1902. ч. 18419).
- б) Др. Т. Мандибур, Льогіка, (розп. з 22. жовтня 1902. ч. 33901. і 22. січня 1903. ч. 1347).
- в) І. Штайнер і Др. А. Шайндлер. Вправи латинські для II. класи. Переложив Р. Цеглинський (розп з 21. січня 1903. ч. 1347).
- г) Cybulski. Tabulae quibus antiquitates Graecae et Ro-

manae illustrantur I—XIV. (розп. з 4 лютого 1903. ч. 35441).

- д) Dr. A. Jahner. Deutsche Grammatik für die galiz. Mittelschulen (розп. з 11. цвітня 1903. ч. 10797).
 - е) A. Małecki Gramatyka języka polskiego szkolna. Wyd. 9. (розп. з 16. мая 1903. ч. 14582).
-

VIII. Поміч для бідних учеників.

Підмогу убогих учеників рускої гімназії мають на меті три інституції в Коломії, іменно „Свято-Михайлівський Інститут“ (давнійше Бурса братства церк. св. Арх. Михаїла), Товариство „Шкільна Поміч“ і „Бурса Філії руского Товариства педагогічного“.

I. В С.-Мих. інституті мало (при кінці шк. р. 1902/3) поміщене і харч 26 учеників, з тих 4 безоплатно, прочі за місячною доплатою по 2—16 К. Надзір мав Совіт, до котрого належить один учитель гімназії.

II. Товариство „Шкільна Поміч“, засноване 1892. року прихильниками учащої ся молодіжі, удержувало окрему бурсу — інститут, де в шк. р. 1892/1903. було поміщених 35 учеників (надто 3 приходило на обід і вечеру), із них 30 за місячною доплатою по 16—34 К. а 5 цілком безоплатно (і 3, що діставали харч).

Крім сего видало товариство в шк. році на підмогу бідних учеників суму 481·43 К. (іменно на харч, одіж, мешкане 398·20 К., на книжки 46·80 К., на ліки 36·43 К.). Поміч лікарську подавали убогим ученикам члени товариства Вн. Др. В. Кобриньський і Др. З. Левицький безкористно, а Вн. Берглер опускав з ціни за ліки 25%.

Товариство оснувало також окремий фонд, призначений на підмогу бідних учеників при справленню шкільних мундурув, і завдяки сей підмозі значне число учеників одержало приписані мундури нереважно на сплату коштів малими ратами а многі також даром (сі на суму 102·18 К. а в загалі від засновання сего фонду роздано бідним ученикам даром мундурув на суму 1972·53 К.).

Головою сего товариства є Директор гімназії, до виділу належать ще 4 інші гімназіальні учителі.

III. Бурса „Філії руского Товариства педагогічного в Коломиї“, заснована з початком шкільного року 1902/3. В бурсі мало мешкане і харч 23 учеників, із тих 2 безоплатно а прочі за місячною доплатою 6—20 К. Справами бурси завідував відділ товариства, до котрого належать 3 учителі гімназії а безпосередній надір мав один з гімназіальних учителів, що мешкав в тім самім домі.

IV. Жертви, що вилинули на підмогу бідних учеників:

- а) при записах учеників зібрано 84 К. 78 сот.
(значніші дагки жертвували:

Всч. оо. Вергун з Дебеславець, Нестайко з Чернелиці, Решетилович з Мокротина, Павлу-
севич з Довгої воли, Гірняк з Коломиї, Олесниц-
кий з Торговиці, Ви. ии. Гладій, Глинський з Ко-
ломиї, Сгрийский в Ващківцях, Подолинський
з Косова — по 2 К, оо. Курняк з Коломиї і Ка-
литовський з Трійці — по 3 К., Всч. оо. Росице-
кий з Хутара, 1 К, Ви. др. Кульчицький, Воло-
шин, Сінютович, Весоловський, Карапкевич, Ма-
сяк, п-ї Климковичева і Яцків з Коломиї, Білик
з Угиова — по 1 К).

- б) за вписові карти 22 К. — сот.
в) о. Завадський від громадян Микитинець 4 К.,
о. Олесницький з Торговиці 4 К., др. Кобринь-
ський з Коломиї 5 К., п-ні Лабійова з Чорно-
кінців малих 4 К., п. Подолинський з Косо-
ва 5 К., проф. Наливайко з Коломиї 2 К.,
Шайдицький з Бані берез. 2 К., абітурієнти
1·40 К. разом 27 К. 40 сот.
г) до скарбонок по егзортах зібрано 28 " 81 "
д) лішилося з року 1901/2 130 " 26 "
Разом 293 К. 25 сот.

З того видано:

- а) на книжки 58 К. 40 сбт.
б) на одіж 9 " 20 "
в) на шк. оплату 2 " 40 "
г) на ліки 5 " 40 "
д) запомоги ученикам (на мешкане і харч) 90 " 80 "
е) за вписові карти 14 " — "

Разом 180 К. 20 сот.

Остає отже на рік 1903/4	113 К. 05 сот.
V. Фонд мундурний:	
Стан фонду з початком шк. року	310 К. 11 сот.
на мундири для учеників видано	68 К. 70 сот.
так, що остало 241 К. 41 сот., що зложені в касі єщадності зросли до суми 246 К. 32 сот. (до дня 30. червня 1903).	

VI. Стипендії і запомоги, надані ученикам з публичних фондів, виказані на статистичній таблиці ч. 11.

За сі жертви для бідних учеників висказує Дирекція іменем тих учеників сердечну подяку всім Ви. Добродіям молодежі.

IX Справа скріплення фізичних сил МОЛОДЕЖІ.

Наука гімнастики відбувалася правильно через цілий рік а молодіж радо користала з неї (при кінці року було 309 учеників = майже 70% цілого числа).

Між шкільними годинами під час 10—15 мінутових пауз виходили ученики на подвіре коло школи, однак задля малого і недогідного місця (на не великім просторі мають міститися ученики обох гімназій) не могли забавлятися як слід. Так саме задля педостачі відновідного провідника забав, що заняв би ся систематичним їх устроєнням і веденням, не було таких забав молодежі. В місяцях вересні (1902.) маю і червні (а нарешті в січні до марта 8 разів) 1903 виходили частіше ученики поодиноких кляє під проводом учителів (як пп. Водоліна, Демчука, Крушельницького, Яблоновського, Раковського, Масляка, Колодницького, Франчука) на близині або дальні прогулочки за місто і в околицю. При сій нагоді Дирекція висказує подяку ц. к. люстраторови скарбових лісів в Шепарівцях Ви. Марови за дозвіл кожного часу заходити до ліса.

В літі користала молодіж із купеляй в Пруті, в меншій мірі уживала руху на ховзанці під час зими.

X. Літопись гімназії.

Занес учеників до гімназії відбув ся в днях 1. і 2. вересня 1902; в сих днях були також вступні іспити до I. класи і до класи приготовляючої.

Дня 8. вересня 1902, в річницю смерті Є. ціс. і кор. Величества бл. н. цісаревої Єлісавети, а також 19. листопада 1902, в день іменин бл. н. Цісаревої, відбули ся поминальні богослуження за упокій душі.

4. жовтня 1902, обходила гімназія день Ангела Є. ціс. і кор. Величества Цісаря Франц-Йосифа I. торжественным богослужінням в церкві.

Дня 19. січня 1903, в день Богоявлення Госп. по полуночі катехизт о. Войтіховський відправив в одній із школи саль йорданське водоєсвягання і описля покропив съяченою водою весь будинок при участі учителів, учеників і при съїзді гімназійного хору. В торжесті взяв ласкаво участь Веч. о. Навлюк парох в Пядиках під Коломнею.

Перший піврік скінчено дня 30. січня а другий розпочато дня 3. лютого 1903.

Дня 26. марта був присутній на наукі релігії в класі приготовляючої ординаріятский комісар, Веч. о. И. Глібовицький, завідатель колом. деканата і парох в Слобідці я.

Дня 29. марта съятивала молодіж гімназії XLII роковини смерти Тараса Шевченка музикальними вечерицями з такою програмою:

Вступнє слово: ученика VIII. класи Ол. Гринюка; Січинський Даремнє пісне, — хор муж.; „Романца руска“ — ческа пісня і Гофман — Туга за рідною — орхестра; Шевченко Чигирин, деклям.; Лаврівський „Заспівай ми соловію“ і Колесса „Гейти тату,“ хор мін.; Нижанковський „Золоті зорі,“ хор муж.; Богдан Лескій „На Тарасовій могилі,“ Матюк „Сив сокіл,“ хор мін. з оркестрою; Вахняни и „Живем,“ хор муж. Вечерок закінчив проф. І. Раковський промовою до молодежі.

На ці вечериці молодіж запросила учительський збір і учеників I. гімназії.

Письменний іспит зрілости відбув ся в днях 11. до 16. мая а устиний в днях 4—6. червня під проводом ц. к. інспектора краєв. шкіл середніх Внов. І. Левицького. Дня 9. червня

1903· по богослужению в церкви зібрались абітурієнти і ученики вищих клас в школі і ц. к. інспектор в присутності директора і учителів найвищої класи, по відповідній промові до абітурієнтів, которую закінчив окликом в честь Найяскішого Цісаря Франц Йосифа I., що присутні з одушевленем повторили, вручив абітурієнтам съвідоцтва зрілості. Також господар VIII. класи проф. М. Рибачек і директор попрацьали своїх кількастіх учеників, желаючи їм всего найліпшого в дальшій дорозі житя, а знов абітурієнт Т. Срібний іменем своїх товаришів дякував учителям за працю і заходи коло образовання і ведення своєї молодежі. Торжество закінчилося відсніванням народного гимну.

Дня 21. мая відбулось поминальне богослужене за упокій ученика III а класи Івана Петришака, заходами товаришів покійного.

Дня 3. червня съвіткувала гімназия день свого Ангела, св. Константина Великого, торжественним богослуженем в церкви, котре відправив о. Н. Салі. Відповідну проповідь виголосив катехит гімназії.

Дня 27. червня молодіж враз із учительським збором взяла участь в поминальнім богослуженю за упокій душі Є. ціс. і кор. Величества бл. и. Цісаря Фердинанда.

В році приступила молодіж три рази до св. сповіди і причастія; в днях 11—14 цвітня відбула великоній реколекції.

Шкільний рік закінчено 15. липня 1903. благородственним богослуженем і відсніванням народного гимну і роздачею шкільних съвідоцтв.

В році не обійшлося і без жертв, що забрала люта смерть з поміж молодежі. І так дня 27. грудня 1902. помер ученик III. а класи Іван Петришак в наслідок тяжкої недуги дифтерії. Заразлива і небезпечна недуга не позволила іншим ученикам взяти участь в похоронах. З причини довшої недуги мусів зараз на початку шкільного року покинути школу і перейти на привагну науку ученик VIII. класи Іван Котелко; однак тяжка недуга розвиваючись вже не позволила єму вернутися до школи а дня 3. липня знищила молоде жите. Оба покійні ученики придбали собі своїм добрим поведенем і пильностю любов учителів і своїх товаришів і тому лишили по собі щирий жаль. Вічна їм пам'ять!

XI. Статистика ученіків.

(Число менше в горі по правім бокам означає ученика приватного).

6 Місце проживання родичів.

	н а я с а								РАЗОМ							
	приг	Ia.	Iб.	IIa.	IIб.	IIIa.	IIIб.	IVa.	IVб.	V.	VI.	VII.	VIII.			
Повіт рогатинський																
" Еянишинський		1	1	3	1	4	3	3	2	6	3	3	1	11	11	
" Станиславівський		1	9	11	2	6	3	1	0	1	2	1	6	64	64	
" Стрийський		.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	3	3	
" Теребовельський		.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	1	
" Томашкій		.	.	0	2	10	.	4	1	1	1	1	1	19	19	
" Чортківський		.	.	.	1	1	.	.	.	.	.	.	.	4	4	
" Яворівський		.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	1	
Буковина		.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	1	
Разом	.	39	54 ³	51	40	36 ¹	34	32	28	25	39 ¹	19	26	19	442 ⁵	
Священники		6	8 ³	3	5	4	10	4	6	6	6	5	5	9	80 ⁴	
Урядники державні		6	5	2	2	1	1	1	4	2	1	2	2	4	29	
" приватні		.	1	.	.	.	.	3	.	1	.	1	1	.	6	
Властителі поспільності		.	.	.	.	.	.	2	.	.	.	.	.	9	9	
Народні учителі		3	4	1	8	1	4	5	1	1	1	3	3	8	2	
Мішани і ремісники		2	2	5	4	3	4	1	14	12	18	2	5	4	45	
Селяни		21	28	35	18	25 ¹	9	15	2	2	1	3	3	8	31	
Купці		.	0	1	1	1	1	2	4	2	1	2	1	6	207 ⁴	
Слуги публичні		.	1	4	4	1	1	1	2	4	2	3	2	.	4 ²	
Зарібники		.	.	2	.	.	.	.	.	.	.	1	1	.	24	
Лікарі		.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	6	6	
Разом	.	39	54 ³	51	40	36 ¹	34	32	28	25	39 ¹	19	26	19	442 ⁵	

7. Стан родинів.

Священники	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Урядники державні	.	6	5	2	2	1	1	1	4	2	1	2	2	4	29	
" приватні	.	.	1	.	.	.	.	3	.	1	.	1	1	.	6	
Властителі поспільності	.	.	.	.	.	.	.	2	.	.	.	.	.	9	9	
Народні учителі	.	3	4	1	8	1	4	5	1	1	1	3	3	8	2	
Мішани і ремісники	.	2	2	5	4	3	4	1	14	12	18	2	5	4	45	
Селяни	.	21	28	35	18	25 ¹	9	15	2	2	1	3	3	8	31	
Купці	.	0	1	1	1	1	1	2	4	2	1	2	1	6	207 ⁴	
Слуги публичні	.	1	4	4	1	1	1	1	2	4	2	3	2	.	4 ²	
Зарібники	.	.	2	.	.	.	.	.	.	.	.	1	1	.	24	
Лікарі	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	6	6	
Разом	.	39	54 ³	51	40	36 ¹	34	32	28	25	39 ¹	19	26	19	442 ⁵	

8. Класифікація.

а) з кінцем ІІІ, року 1902/3.

І. ступень з відзначенем	6	1	4	4	4	3	3	2	2	2	3	3	3	3	3
I.	29	43	34	30	22	23	23	14	13	24	18	17	13	303	34
II.	"	5	5	4	3	2	3	7	3	4	.	.	.	35	35
III.	"	2	2	3	5	1	1	5	4	1	.	.	.	21	21
Позволено повторити іспит	.	2	5	2	1	6	5	3	3	8	1	7	2	46	46
Некласифіковано	.	.	.	.	1	1	.	.	.	.	1	.	.	3	3
Разом	39	54	51	40	36	34	32	28	25	39	19	26	19	442	442
б) доповнене класифік. за 1901/2.															
І. ступень з відзначенем	2	2	6	3	.	5	.	2	2	2	2	4	28	28	28
I.	37	39	37	30	34	30	34	52	37	20	25	17	14	342	342
II.	"	3	3	1	1	1	1	3	3	.	1	.	1	17	17
III.	"	1	2	1	1	1	1	2	2	1	2	1	.	11	11
Некласифіковано	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	.	.	1	1
Разом	41	44	38	35	36	60	44	44	21	30	21	19	19	389	389
9. Шкільна оплата.															
Оплата зложено в 1. піврочі	43	9	9	3	6	4	6	11	6	12	8	6	8	6	123
в 2. піврочі	13	8	4	6	11	6	12	26	26	20	20	20	11	1	105
Увільнено від оплати в 1. піврочі	50	43	37	35	31	28	27	52	34	27	14	16	18	354	354
в 2. піврочі	28	49	47	34	27	28	20	20	20	160	240	440	400	320	320
Шк. оплата винесена в 1. півр. К.	430	360	360	120	240	160	240	440	440	400	320	320	320	3630	3630

9. Шкільна оплата.

Сплату зложено в 1. півріці

В 2. піврочі

Вільнено від оплати в 1. півро

В 2. Піврот

Шк. оплата виводиться в 1. півр.]

	праг.	Ia.	1б.	IIa.	IIб.	IIIa.	IIIб.	IVa.	IVб.	V.	VI.	VII.	VIII.	РАЗОМ
Шк. оплата виносила в 2, півр К.	130	320	160	240	440	240	480	320	240	560	200	440	40	3810
Разом К.	560	1680	520	360	680	400	720	1000	-	960	520	760	280	7440
Вступні такси виносили К.	92	26040	23940	8'40	29'40	4'20	4'20	-	-	29'40	8'40	-	16'80	709'40
Датки на прибори до науки К.	126	124	80	82	70	68	2	-	-	92	42	56	44	910'00
Такси за дуплікати сувідцтв К.	4	2	2	2	2	2	-	-	-	2	2	6	4	26'00
Разом К.	92	39040	36540	90'40	113'40	76'20	74'20	142'80	123'40	50'40	62	62	64'80	164'540
Датки на прибори до забав К.	25	10	16	9	11	11	12	17	11	8	10	6	146	
10. Наука надобовяз. предметів.														
Польський язык (взгл.-обов.) . . .	34	30	28	32	23	20	17	16	17	22	8	9	6	262
Історія рідного краю						34	32	28	25		19	26		164
Рисунки вільнооручні	10	4	8	7	3	5	5	4	3	5	1	8	11	55
Сьпів	17	12	21	13	17	9	9	10	9	18	8	11	2	156
Каліграфія		22	22	17	12	-	-	-	-	-	-	-	-	73
Гімнастика	26	44	36	26	27	25	21	25	21	25	26	7	7	309

110. Наука надобовяз. предметів.
школоцький язик (взгл.-обов.):

10. Наука надобовяз. предметів.
Польський язык (взгл.-обов.).

Каліграфія Гімнастика

卷之三

II. Стипендисти.

Одноразові запомоги одержали:

Від Ради повітової, коломийської.

Івано-Франківська
обласна
рада

Загальна сума запомог К.

XII Класифікація учеників.
(Товстий друк означає перший ступінь з відзначенням).

Кляса приготовляюча: Гладій Ярослав, Крушельницький Володимир, Максимюк Прокіп, Попенюк Андрій, Савяк Михайло, Стражник Іван, Васильків Омелян, Велегорський Михайло, Вирстюк Іван, Генік Юрій, Гоянюк Семен, Демчук Дмитро, Драган Іван, Івантишин Софрон, Кааратинський Роман, Климюк Прокіп, Краснодемський Осип, Кузьма Орест, Курияк Осип, Масляк Омелян, Матковський Михайло, Мигович Ярослав, Морський Лев, Недільський Маркіян, Навдаюк Северин, Налій Василь, Налійчук Дмитро, Рубінгер Роман, Семовін Петро, Сорохан Гаврило, Томенко Теодор, Томчук Петро, Трач Станислав, Труш Евгеній, Шуст Володимир; 2 учеників одержали ступінь другий, 2 ступінь третій.

Кляса I а: Боклащун Василь, Андрусяччин Іван, Баласевич Константин, Берчек Тадій, Васильків Петро, Ватаманюк Стефан, Вахняк Дмитро, Гаврилюк Стефан, Гавриш Володимир, Ганущак Константин, Гарбачевський Ізидор, Генік Лукіян, Геруляк Ярослав, Дідик Андрій, Дудчук Іван, Карпинець Стефан, Карпюк Юліян, Кирилович Зенон, Комаринський Теодозій, Костинюк Іван, Куширевич Володимир, Ласійчук Василь, Лигинович Володимир, Маковецький Омелян, Мартинів Василь, Мельник Никола (Юри), Мельник Никола (Матія), Морекий Іван, Навальковський Іван, Николайчук Юрій, Осадца Ярослав, Нернеровський Ілля, Петрицький Олександер, Нилишко Йосиф, Райд Іван, Рожанковський Лев, Романовський Стефан, Симонович Іван, Скобальський Клим, Тимочко Віктор, Ткачук Тома, Турчак Іван, Хомин Володимир, Шинкарук Іван, і приватистки: Кааратинська Теодозія, Коритовська Стефанія Марта, Кульчицька Клементія Марія. 5 ученикам позволено повторити іспит з одного предмету по феріях, 2 одержали ступінь другий, 3 ступінь третій.

Кляса I. б: Гаморак Віктор, Докторюк Іван, Соневицький Михайло, Харук Ігнатій, Аронець Василь, Арсенич Іван, Бартків Іван, Бачинський Яків, Березовський Йосиф, Болехівський Михайло, Велигорський Іван, Величко Ігнатій, Голик Петро, Григорак Петро, Грималюк Михайло, Грегорійчук Николай, Довганиюк Іван, Дрогомирецький Григорій, Квасняк Іван, Коломийчук Василь, Крицкалюк Василь, Луканюк Дмитро, Матейк Ілля, Мельник Володимир, Нагорняк Лука, Новицький Теодор, Оробець Стефан, Павлик Михайло, Порайко Василь, Притулинський

Юліан, Рубінгер Лев, Самборський Стефан, Слиж Адольф, Тофан Андрій, Федасюк Іван, Чуйко Михайло, Якимів Павло, Яськів Іван; 2 ученикам позволено поправити недостаточну поту з одного предмету по феріях, 5 одержало степень другий, 5 степень третій а 1 некласифіковано.

Класа II. а: Волянський Павло, Гродзіцький Петро, Крушельницький Ярослав, Ліцовський Іван, Бедзюк Дмитро, Вілинський Кароль Болехівський Іван, Букшований Іван, Гаєвий Николай, Гасюк Омелян, Гнатковецький Евгеній, Головка Петро, Дробобицький Николай, Ільків Николай, Костюк Федір, Лагодинський Володимир, Левицький Віктор, Майковський Анатоль, Мандрусяк Василь, Марчук Йосиф, Магійків Федір, Новодворський Іван, Навлуєвич Николай, Ришків Лев, Сачко Михайло, Сенятович Роман, Сінятович Володислав, Стефанів Клим, Степурак Іван, Ступницький Іван, Турянський Іван, Фалович Володимир, Чужак Василь, Яців Володимир; 4 учеників одержало степень другий, 1 степень третій а 1 не класифіковано.

Класа II. б: Демчук Стефан, Оробець Семен, Пилипюк Василь, Самуляк Ілля, Бехметюк Іван, Буксемський Кирило, Волк Евстахій, Грабовецький Іван, Григорців Павло, Даляврак Петро, Дутчак Дмитро, Кааратинський Іван, Кланоуцак Йосафат, Кузич Антін, Ланіньський Іван, Мартинюк Андрій, Никифоряк Савка, Семеняк Николай, Семотюк Семен, Слезюк Евгеній, Тафійчук Федір, Федак Іван, Федорчак Федір, Федюк Іван, Федюк Николай, Юцак Михайло; 6 ученикам публичним і 1 приват. позволено повторити іспит з одного предмету по феріях, 3 одержало степень другий, 1 степень третій.

Класа III. а: Киселевский Константин, Сьміх Михайло, Шепарович Іван, Антоневич Юліан, Барніч Володимир, Бялоскурський Петро, Весоловський Василь, Глібовицький Володимир, Гарбачевський Льонгін, Гавдуник Григорій, Джегнюк Франц, Корибутяк Емануїл, Кузик Стефан, Кундлик Евгеній, Ляшун Онуфрій, Михайлук Нестор, Могилівський Олександер, Олексин Андрій, Олексей Евгеній, Палітицький Володимир, Пеленський Зеноній, Погаковський Володимир, Решетилович Зеновій, Слобода Тадій, Фицалович Юдін, Яськевич Олександер: 5 ученикам позволено повторити іспит з одного предмету по феріях, 2 одержало степень другий, 1 степень третій.

Класа III. б: Букшований Йосиф, Величко Іван, Гуцуляк Іван, Гілевич Олександер, Гудин Дмитро, Задурович Йосиф

Ковчуяк Стефан, Колчуяк Ігнатій, Лабій Анатоль, Майковський Маркіль, Марусик Іван, Марусик Николай, Микитюк Антін, Молодій Стефан, Мосюк Петро, Мулик Теодор, Подолинський Володимир, Райд Віктор, Ржеховецький Петро, Росткович Стефан, Слезюк Володимир, Хомин Николай, Яковчик Онурій; 3 ученикам позволено повторити іспит з одного предмету по феріях, 3 одержало степень другий, 3 ступінь третій.

Клас IV. а: Лопатюк Петро, Петрів Михайло, Сивак Іван, Білик Михайло, Жибчин Яків, Кобринський Володимир, Лаврівський Юліан, Маковійчук Василь, Нестайко Юліан, Нападюк Іван, Ришк Евгеній, Семків Лука, Стеткевич Богдан, Стефурак Григорій, Сумик Роман, Фенюк Василь, Харжевський Антін; 4 ученикам позволено поправити недостаточну ноту з одного предмету по феріях, 7 одержало ступінь другий,

Клас IV б: Жук Віктор, Федюк Стефан, Берлад Михайло, Гаврилюк Олекса, Головацький Володимир, Добрянський Софон, Дрогомирецький Николай, Жупанський Петро, Зелинський Іван, Костанцук Василь, Чавчук Юліан, Орхимович Дамян, Роснєцький Олександер, Слобода Михайло, Шайдицький Володимир: 3 ученикам позволено повторити іспит з одного предмету по феріях, 3 одержало ступінь другий, 4 ступінь третій.

Клас V: Срібний Николай, Шепарович Лев, Амброзяк Іван, Аронець Андрій, Базилевич Анатоль, Ганущак Николай, Герасимович Сильвестер, Гуцуляк Андрій, Денесюк Олекса, Кааратицький Ізidor, Кіцька Михайло, Ковбуз Олекса, Коритовський Тарас (приват.), Кручак Григорій, Лакуста Іван, Ленкалюк Михайло, Макарушка Володимир, Николишин Дмитро, Ніцович Стефан, Павлусевич Володимир, Петрицький Стефан, Петровський Олександер, Роснєцький Ярослав, Стасюк Василь, Тарновецький Володимир, Терлецький Николай, Тимків Іван; 8 ученикам позволено повторити іспит з одного предмету по феріях, 4 отримало ступінь другий, 1 ступінь третій.

Клас VI: Гесель Авнер, Гірич Никифор, Калитовський Теодор Олег, Кааратицький Сильвестер, Колчуяк Юліан, Кузьмич Антін, Лабій Ярослав, Левицький Роман, Німчук Петро, Петровський Евгеній, Рачковський Генрик, Росткович Тадій, Рудницький Іван, Сметанюк Петро, Фроляк Василь, Ціховський Зенон, Чеховський Степан, Яськевич Стефан; 1 ученикови позволено повторити іспит з одного предмету по феріях.

Кляса VII: Федюк Ярослав, Шепарович Юліян, Вергун Володимир, Григорців Іполіт, Гушул Евгеній, Добрянський Лев, Завадський Евгеній, Кланоуцак Станислав, Лакуста Святослав, Левицький Іван, Масевич Володомир, Навчук Ярослав, Недільський Евстахій, Оробець Стефан, Навлусевич Іван, Навлусевич Николай, Піотровський Теодор, Семенюк Николай, Яцевюк Василь; 7 ученикам позволено повторити іспит з одного предмету по феріях.

Кляса VIII: Гринюк Олекса, Оробець Василь, Срібний Теодор, Бурачинський Денис, Вахняк Дмитро, Воробець Михайло, Галицький Петро, Киселевський Стефан, Курцик Володимир, Стрийський Іван, Филипович Александр, Чесник Емануїл, Яцків Николай, Яшан Василь; 2 ученикам позволено повторити іспит з одного предмету по феріях, 1 не класифіковано.

XIII. Шкільні підручники на шк. рік 1903/1904.

Релігія: в кл. приготовляючій: а) Більший християнський католицький катехизм для шкіл народних; б) Коротка історія біблійна старого і нового завіта для шкіл нар. А. Тороњского; в кл. I: Християнсько-католицький катехизм А. Тороњского; в кл. II: Історія біблійна старого завіта А. Тороњского; в кл. III: Історія біблійна нового завіта А. Тороњского; в кл. IV: Літургіка гр. кат. церкви А. Тороњского; в кл. V: Християнсько-католицька докторатика фундаментальна і апологетика А. Тороњского; в кл. VI: Християнсько-католицька докторатика частпа А. Тороњского; в кл. VII: Наука християнсько-католицької церкви Ванлера-Пюрка; в кл. VIII: Історія християнсько-католицької церкви Ванлера-Стефановича (нове вид.)

Язык латинський: в кл. I: Граматика Дра Самолєвича і Солтисіка в переводі Р. Цеглинського, Вправи Штайнер-Шайндлера-Цеглинського I; в кл. II: Граматика як в кл. I, Вправи Штайнер-Шайндлера-Цеглинського II; в кл. III: а) Граматика латинська Ж. Самолєвича І. Огоновського, Вправи Прухніцького-Огоновського для III. кл.; б) Cornelii Nepotis vitae вид. Людвіка Саля; в кл. IV. Граматика як в кл. III. і Вправи Прухніцького-Огоновського для IV. класи; крім того автори:

а) C. Julii Caesaris Commentarii de bello Gallico вид. Беднарского і б) P. Ovidii Nasonis carmina, вид. Ziwsa-Skupniewicz; в кл. V.—VIII.: Граматика як в кл. III., автори: в кл. V.: Chrestomathie aus Livius вид. Golling; Овід. як в кл. IV.; в кл. VI: Sallustius Catilina. вид. Солтисіка, Cicero in Catilinam I.; вид. Солтисіка, Vergilius, вид. Eichler-Rzepiński, Caesaris Commentarii de bello civili, вид. Навля; в кл. VII.: Cicero In Verrem IV., pro Archia, De officiis вид. Kornitzera і Vergilius як в кл. VI; в кл. VIII. Horatius, вид. Dolnicki-Librewski, Tacitus Historiae вид. Weidner-Staromiejski.

Язык греческий в кл. III.—VIII; 1) Граматика греческа Фідерера в переводі і 2) Книжка для вирави в язиці греческім для кл. III. і IV. Вінковецький-Таборський-Цеглинський; V.—VIII. Шенкля-Цеглинського; Автори для класи V.: Хрестоматия Кесенофона (вид. руске Макарушки) і Гомерова Іліада I. видане Шайидлера-Солтисіка; в кл. VI.: Гомер і Кесенофонт як в V. і (в II. півр.) Геродот кн. IX. вид. Гольдера; в кл. VII.: Demosthenes, вид. Воткого-Шміта і Homeri Odyssea вид. Christ-Jeziericki; в кл. VIII.: Plato Apologia, Crito ed. Christ-Lewicki, Gorgias ed. Wohlhab, Sophocles Ajax вид. Schubert-Majchrowicz і Odyssea як в кл. VII.

Язык русский: А) Граматика русского языка В. Коцового і І. Огоновского для кл. приготовл., І. і II. С. Стоцкого і Ф. Гартнера для III.—IV.; Б) Кляса приготовляюча: Школа народна ч. IV.; Руска читанка для І кл.; Руска читанка для II. класи школ середніх; Руска читанка для III. класи школ середніх; Руска читанка для IV. класи школ середніх; для класи V.: Взори поезії і прози К. Лучаковского; для VI. класи Хрестоматия староруска О. Огоновского: для VII.: Виймки з народної літератури українсько-рускої А. Барвіньского і Руска читанка для вищих класів школ середніх Ч. І. устна словесність А. Барвіньского; для кл. VIII.: Виймки з народної літератури українсько-рускої XIX віку О. Барвіньского ч. II.

Языкпольский: А) Граматика польска І. Конарского для кл. приготовл. І.—ІІ. А. Малецкого для кл. III.—ІV.; Кл. приготовл. Trzecia książka do czytania; Виниси польскі т. І. вид. Прухицкого для кл. І; Виниси польскі Прухицкого т. ІІ. для кл. ІІ.; Виниси польскі Чубка-Завіліньского т. ІІІ. для кл. ІІІ. і т. ІV. для кл. ІV.; Взори поезії і прози на кл. V.

Прухніцького ; Виписи польські Тарновського і Вуйціка ч. I. для кляси VI.; Ті самі що в кл. VI. і ч. II. для кл. VII. і VIII.

Язик німецький: Кл. приготов. Початки науки німецького язика для IV. кл. шкіл народних ; в кл. I. Л. Германа і К. Петеленца в переводі О. Калитовского „Вправи німецькі для першої кляси шкіл середніх“; в кл. II: Л. Германа і К. Петеленца в переводі О. Калитовского „Вправи німецькі для другої кляси шкіл середніх“; в кл. III: Л. Германа і К. Петеленца в переводі О. Калитовского „Вправи німецькі для третьої кляси шкіл середніх“; в кл. IV.: Л. Германа і К. Петеленца в переводі О. Калитовского „Вправи німецькі для четвертої кляси шкіл середніх“; в кл III — IV. Jahner Deutsche Grammatik 2 вид; в кл. V: Читанка німецька Петеленца-Вернера для кл. V. 2 вид.; в кл. VI.: Читанка німецька Петеленца-Вернера для кл. VI; в кл. VII.: Читанка німецька Петеленца-Вернера для кл; в кл. VIII.: Читанка німецька Петеленца-Вернера для кляси VIII.

Істория і географія: в кл. I.: Короткий начерк географії, Беноні Матієв ; в кл. II.: 1) Оповідання з всесвітної історії ч. I. Дра А. Семковича - В. Ільницького. 2) Учебник географії Дра Калитовского; в кл. III.: „Оновідання з всесвітної історії Дра А. Семковича - В. Ільницького ч. II. Віки середні“, Львів 1893. 3) Учебник географії як в II кл ; в кл. IV.: Дра А. Семковича - Поляньского, Оповідання з всесвітної історії ч. III., Час новий, Львів 1896, і Беноні - Маєрский - Поляньский, Начерк географії австро-угорської монархії; в кл. V.: Закшевський-Барвінський Істория всесвітна ч. I; кл. VI.: Закшевський-Барвінський Істория всесвітна ч. I. і II. Левицкий - Матієв Істория краю родинного ; кл. VII.: Закшевський ч. III. і Левицкий-Матієв як в VI. кл.; кл. VIII.: Фінкель - Гломбінський-Білецький Істория і статистика австро-угорської монархії ; Левицкий-Матієв як в VI. кл.

Математика: кл. приготувл. Рахунки часть IV.; кл. I.—II.: 1) Учебник аритметики ч. I. II. Огоновского і 2) Мочника-Савицького „Наука геометрії з погляду“, ч. I; в кл. III—IV. 1) II. Огоновский „Аритметика“ ч. II. і 2) Мочника-Савицького „Наука геометрії з погляду“ ч. II : в кл. V.—VIII.: Algebra Dziwiński. 2) Мочник-Савицький „Геометрия для висш. тімів. Львів 1877.

Історія природи: в кл. I. і II.: Зоольтія І. Верхратского на перший піврік, а на другий: Ботаніка Ростафіньского-Верхратского; в кл. III. 1) на перший піврік: II. Огоновский, „Фізика для низших класів гімназіяльних, Львів 1887“; на II. піврік: Мінеральтія Ломницкого - Верхратского; в кл. IV.: II. Огоновский „Фізика для низших класів гімназіяльних, Львів 1897“; в кл. V.: (1. півр.) Мінеральтія і геольтія для вищих кл. школ середніх, Львів 1900.; в 2 півр: Ботаніка Ростафіньского-Верхратского для вищих класів; в кл. VII. і VIII. Фізика Tomaszewskого.

Льотіка: в кл. VII: Мандибур, Учебник льотіки.

Психологія: в кл. VIII.: Pechnik Zarys psychologii.

XIV. Відозва до родичів і опікунів.

Шкільний рік розпочне ся дnia 3. вересня торжественним богослужінem, на котре мають безусловно явити ся всі записані ученики.

Запис учеників до I. класів і до класів приготовляючої буде відбувати ся 30. і 31. серпня, до вищих класів (II.—VIII) 1. і 2. вересня.

Ученики мають зголосити ся лично враз із вітцем або матерію або одвічальним надзором домовим (господарем або господинею) і предложити съвідоцтво шкільне з послідного півроку і виповнити 2 вислові карти, на котрих повинні також точно вписати, яких предметів надобовязкових наміряють учити ся. Неправильне навіщане науки надобовязкових предметів впливає від'ємно на оцінку пильності ученика взагалі.

Ученики, що вперше вступають до закладу, мають явити ся в товаристві вітця, матери або опікуна і предложити: а) метрику хрещеня, б) съвідоцтво шкільне того закладу, де передтим побирали науку з потвердженем Дирекції, що можна їх приняти до другого закладу.

Кождий ученик, котрий зголосує ся до I. класів гімназ. або до кл. приготовляючої а ходив передше до IV. взглядио III. класів народної школи, має предложити съвідоцтво шкільне тої школи а також съвідоцтво зашкіленої віспи пайдавніші в році перед зголосенем до гімназії або съвідоцтво ревакцинації.

Кождій ученик гімназіяльний плачує при записі 2 корони на наукові прибори а з початком другого півроку 1 корону на закупно приборів до забави; ученики, що вперше вступають до закладу, платять крім того ще вступну таксус 4 К. 20 сотиків, котру складають також ученики, що переходять з класи приготовляючої до гімназії.

Ученики класи приготовляючої платять лише вступну таксус 2 корони.

Шкільна оплата випосепть на кождий піврік 40 корон а в класі приготовляючій 10 корон. Сю оплату має ученик, що не є від неї увільнений, зложити пайдальше до шести тижнів кожного півроку.

По мисли розпорядження Вис. ц. к. Мініст. Пр. з 6. мая 1896. Ч. 8836 можуть ученики I. класи гімн., винявши репетентів, вносити подане о увільнене від шкільної оплати вже в I півроці. Тим з них, котрі з обичаїв, пильності і предметів одержать після скалі поту найменше „добру“ до кінця жовтня і викажуть ся належито винесаним съвідоцтвом убожства, може ц. к. Рада Шкільна краєва признати увільнене від оплати під услівем, що іх шкільні съвідоцтва за I. піврік будуть відновідаги приписаним вимогам. Таке подане о увільнене має внести кождий ученик в перших 8 дніях місяця вересня.

Цонеже не вільно ученикам меншкати деяїнде, як лише там, де їм Дирекція позволить, проте поміщене учеників з початком шкільного року має бути условно застережене із сторони родичів або опікупів.

Вступні іспити до I. класи гімназіяльної і до класи приготовляючої відбудуться дня 15. липня, 1. і 2. вересня. В кождім із сих термінів рішаб ся безусловно о принятю ученика, а повторене вступного іспиту чи в тім самім, чи в другім заведеню є заборонене під карою виключеня зі всіх гімназій. Зголосувати ся до нового іспиту не може реіробований ученик скоріше як по році в якім небудь заведеню.

Ученики, що зголосують ся до I. класи гімн., мусять кінчити в сім році сопічнім найменше 10. рік, а до класи приготовляючої найменше 9. рік життя.

При вступнім іспиті до класи приготовляючої мають виказати ся ученики таким засобом знання, який можуть собі придбати в III. класі народної школи, а при іспиті до I. класи

си гімназияльної таким, який в IV. класі пар. школи, а крім сего мають відповісти єщо слідуючим вимогам приписаним найновішим розпорядженем Вис. ц. к. Мініст. В. і Пр. з дня 2. січня 1897. Ч. 31152: 1) в мові викладовій: мають подати також письменну аналізу одного речення, іменно означити в нім часті мови і їх форми та часті речения; 2) в рахунках будуть в письменних виробах увзгляднені також практичні питання із щоденного життя.

Іспити по праві будуть відбувати ся дия 29. серпня, а іспити вступні до клас II.—VII. межи 5.—12. вересня.

Звертає ся увагу родичів і опікунів, щоби з огляду на добро своїх дітей або вихованців звідували ся як найчастійше в канцелярії гімназияльній о їх успіхах в науці і поведінку. В сей цілі визначені години від 10—11 рано кождої другої неділі (по кождім 1. і 15. дні місяця).

Замітка: Всі ученики обовязані вже від самого початку шкільного року носити приписані мундури в школі і поза школою; звільнити від сего обовязку на рік 1903/1904 може Дирекція лише тих учеників І класи, котрі докажуть, що задля убожества не в силі справити собі мундур. „Шкільні правила“ (§ 2.) виразно висказують, що ученикам не вільно в чім пебудь відступати від приписаного крою або краски поодиноких частий мундуру, аїв взагалі вводити які пебудь зміни.

